ఆంధ్రమహిళ

JANUARY 1950 ANDHRA MAHILA ANNAS 6

జెమినీ వారి
అపూర్వ
సహోదరులు

(తెలుగు)

భావోద్రేకముతో కూడిన
మహత్తర చిత్రము......

జనవరి 14 తేదీ నుంచి

ఆంధ్రదేశములో, హైదరాబాదు సంస్థానములో
అన్ని ముఖ్య కేంద్రములలో విడుదల....

డిసెంబర్ 29 మొదలు

ఆంధ్రదేశమంతటా విడుదల....

వాహిని వారి

గుణసుందరి కథ

అమ్మలకును ప్రేక్షకులను
కవ్వించి నవ్వించే
అపూర్వ జానపద చిత్రము.

డైరెక్టర్
కె.వి. రెడ్డి, బి.ఎస్‌సి (Hons)

అసోసియేట్ డైరెక్టర్
కె. కామేశ్వరరావు, B.A.

విజయవాడ... సరస్వతి
గుంటూరు.... సరస్వతి
తెనాలి...... రత్నా
ఏలూరు..... పాండురంగా
మచిలీపట్నం.... మినర్వా
రాజమహేంద్రవరం.. జయ
కాకినాడ... క్రౌన్
విశాఖపట్నం... సరస్వతి
విజయనగరం... కృష్ణా
బళ్లారి.... రాయల్
కర్నూలు... బాండ్
బెంగుళూర్... మూవీల్యాండ్ & శ్రీ
మైసూర్... చాముండేశ్వరి
షోలాపూర్... సరోజ్

జనవరి 14వ తేది అన్ని ముఖ్య కేంద్రములలో
జూపిటర్ వారి
శ్రీ కృష్ణ విజయం

నవలలు-నాటకములు-కథలు

నవల అనిన ఒకని జీవితమును రసవంతముగా వర్ణించునది. నాటకమనిన ఒకని జీవితమును చమత్కారముగా చూపించునది. కథ అనిన ఒకని జీవితమునందలి రమ్యమైన ఒక ఘట్టమును విడమర్చి చెప్పునది. సరస్వతీ గ్రంథమండలివారి 45 నవలలు, 11 నాటకములు, 25 కథల పుస్తకములు ఇందుకు పేరుపడినవి.

ఇవే కాక మా వద్ద ఇవిన్నీ ఉన్నవి

శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారి గ్రంథాలు,	సంపూర్ణ భక్తవిజయము (65 గురు భక్తుల చరిత్రలు)
శ్రీ మునిమాణిక్యం నరసింహారావుగారి గ్రంథాలు,	వస్తుగుణ ప్రకాశిక (1168 పేజీలు)
శ్రీ శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారి వైద్యగ్రంథాలు,	(524) త్యాగరాజు కీర్తనలు మూలం
శ్రీ పిఠాపురం యువరాజావారి గ్రంథాలు,	భగవద్గీతాగర్భిత భావబోధిని (రాయల్ సైజు, 775 పేజీలు)
శ్రీ రాజయోగిగారి ఉపనిషత్సారం (సులభ వచనం)	స్త్రీల పాటల పుస్తకాలు

ఎప్పటికప్పుడు క్రొత్తవి తయారవుతున్నవి * * ఇవి అన్ని బుక్కు డిపోలలోను దొరుకును.

కోరువారికి కేటలాగు పంపెదము

సరస్వతీ పవర్ ప్రెస్ - రాజమండ్రి

ప్రఖ్యాతిగాంచిన ప్రశస్తమైన

మెహతావారి విశేష ఔషధములు

1. సుందరి ఎలిక్జిర్ :—సమస్త ఋతు దోషములను పోగొట్టును, గర్భాశయరోగ అనుపమ నివారిణి.
2. ఫాస్ఫరస్ ఆయిల్ :—బాధ నివారణకు సాటిలేని తైలము.
3. మస్తానాపిల్సు :—సాధారణబలహీనత, కీళ్లనొప్పులు జ్వరములన్నిటికి అమోఘముగా పనిచేయును.
4. ద్రాక్షాసవము :—(బంగారము, మకరధ్వజము కలిసినది) రక్తమును శుద్ధిపరచునటువంటి, అజీర్ణము రూపుమాపునటువంటి బలవర్ధకౌషధము.

కెమిస్టులందరివద్ద దొరకును.

తయారు చేయువారు :

K. S. MEHTA & CO.

250, China Bazar, Madras.

దేశాయ్‌గారి

వనితాజీవన్

స్త్రీలగర్భాశయరోగనివారిణి

దేశాయ్ బ్రదర్సు మద్రాస్-3

ఏజంట్లు :

1. శ్రీచంద్రమౌళీశ్వర అండ్ కో., విజయవాడ.
2. కె. వి. మాణిక్యాలరావు, బందరు.
3. ఇ. యం. శర్మ, ముమ్మిడివరము.
4. సత్తెనపల్లి మెడికల్ స్టోర్సు, సత్తెనపల్లి.
5. ప్రభాత్ మెడికల్ స్టోర్సు, గుడివాడ.
6. ఫోర్టుగేట్ డ్రగ్ హౌస్, తెనుకు.
7. ఈశ్వరదాస్ అండ్ కో., రాజమండ్రి.

ఆంధ్రమహిళ

సంపుటి 6 :: జనవరి '50 :: సంచిక 9

సంపాదకురాలు : శ్రీమతి దుర్గాబాయి యం. యే., బి. యల్.,
సహసంపాదకురాలు : శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మ, యం. యే., యల్. టి.
ఆంధ్ర మహిళా సభ, మైలాపూర్

సంవత్సర చందా అయిదు రూపాయలు

సంపుటి 6 | జనవరి 1950 | సంచిక 9

ప్రపంచ శాంతి

మూడు దశాబ్దముల అతిస్వల్ప పరిమితికాలంలో, రెండు ప్రపంచ మహా సంగ్రామములు, కోటానుకోట్ల అమాయక ప్రజానీకాన్ని తమ మారణాస్త్ర భీషణాగ్నిజ్వాలల కాహుతి జేశాయి. ఈ మంటలవేడి ఇంకనూ పూర్తిగా చల్లారనైనాలేదు—అప్పుడే, మూడవ ప్రపంచ సంగ్రామ సూచనలు, కారు మబ్బులవలె, నలుదిక్కుల నావరించి, ప్రజాహృదయాలలో భీభత్స అంధకారాన్ని, అశాంతి ప్రళయాన్ని పొడచూపించుచున్నవి. దురాక్రమణ నిరోధన, శాంతిస్థాపన అనే విశిష్ఠ ఆదర్శ ప్రయోజన సిద్ధికై, యుగయుగాంతరముల పరిశోధనా ఫలమైన మానవుని అమూల్య విజ్ఞానాన్ని, విశేషవిత్తాన్ని, పాశవబల నిర్మాణానికి వినియోగిస్తూ, యుద్ధనిర్మూలన యనే పేరుతో, యుద్ధమార్గగామినులయ్యేడి, విపరీత దురవస్థ వివిధదేశ ప్రభుత్వాలకు సంక్రమించింది. ప్రపంచ శాంతి, సామరస్యస్థాపనకై, ప్రథమ సంగ్రామానంతరము ఏర్పడ్డ నానారాజ్య సమితి, ద్వితీయ సంగ్రామము నాపలేకపోయినది. ద్వితీయ సంగ్రామానంతరము అదే ఫలాపేక్షతో నేర్పడ్డ ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రయోజకత్వము అంతమాత్రము లోనేయున్నది. వివిధరాజ్యాలవారు శాంతి మంత్రములు పఠించుచునే, స్వరక్షణయను నెపముతో సేనలను విపరీతముగ పెంచుచున్నారు. మహాత్ముని అద్వితీయ నాయకత్వము క్రింద అహింసా విధానములో స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించిన భారతీయులమగు మనకుకూడ ఈ అస్త్రబలమును సమకూర్చుకోవలసిన దుర్గతి పట్టినదనియు, వర్తమాన ప్రపంచ వాతావరణలో దీనికి వేరు పరిష్కార మార్గము ద్రుగ్గోచర మగుట లేదనియు, సేవాగ్రామ్‌లో, డిసెంబరు 25వ తేదీని ప్రపంచశాంతి మహాసభలో ఉపన్యసిస్తూ, తన అసహాయతకు వాపోయినాడు బాబురాజేంద్ర ప్రసాద్. పఠించు మంత్రానికి, అనుసరించు విధానానికి, ఆదర్శానికి, తత్పరిణామానికి, గల పరస్పర వైరుధ్యమువకు, మానవుని దృక్పథములో ఏదేనొక గొప్పలోపముండి యుండవచ్చుననే ఊహను వ్యక్తపరచింది రాజకుమారి అమృతకౌర్, శాంతినికేతనములో, ప్రపంచ సౌమనస్య సభ ఉపన్యాసములో.

ఈ విషమ పరిస్థితి ఎందుల కేర్పడినదంటే, మనకు ప్రవక్తలుగా, మార్గ దర్శకులుగా మనము కొలుచుచున్న బుద్ధదేవునియొక్కయు, ఏసుక్రీస్తుయొక్కయు, మన కండ్లముందు సత్య

ప్రపంచ శాంతి

అహింసల విజయమును నిరూపించిన గాంధీ మహాత్మునియొక్కయు ఉపదేశ వచనములను పూర్తిగా అవగాహనము జేసికొని, అమలు జరుపగల మనః పరిపాకము మనకు కలుగించుకొనక పోవుటవలన. ఎంతవరకు, మన స్వార్ధమున కడ్డుతగులునేమోయని ఎదుటి వ్యక్తిని శంకించుచు, ఈ అడ్డును అడ్డు కొనుటకు బాహ్యపరికరములను సేకరించుటలో, ఇంతకన్న అనేక వేలరెట్లు మన అభ్యుదయము నరికట్టే అంతఃశ్శత్రువులైన అరిషడ్వర్గములను విస్మరించుచున్నాము. ఈ శత్రునిరోధము ఆత్మ శక్తివలనదక్క, ఇకయే ఇతర పాశవశక్తికిని సాధ్యమైనదికాదు. కేవలము ఆధ్యాత్మిక దృష్టి, భగవద్భక్తివలననే, పరాజయమును, పరాక్రమణ భయము నెరుగని ఆత్మశక్తి లభించగలదు. ప్రతి వ్యక్తియు తన స్వయంకృషివల్ల యీ ఆత్మశక్తిని పొందినప్పుడే, సత్య అహింసల నిజతత్వము స్వానుభవ విదితమై, స్వార్ధము నశించగలదు. అట్టి వ్యక్తిలో మిగిలినదంతయు పరార్ధమే గనుక, మనోవాక్కర్మలచే ప్రేమను, త్యాగమును, క్షమను, స్థైర్యమును వెదజల్లుచూ, పరిపూర్ణమైన శాంతిని అనుభవించగలుగుతాడు. ప్రపంచ శాంతిని గోరుచున్నామనే ప్రభుత్వములలో బాధ్యత గల వ్యక్తులు, ఇట్టి ఆత్మపరిశోధనచే సిద్ధిపొందిననాడుగాని, అస్త్రసన్యాసము, యుద్ధ నిర్మూలన సాధ్యముగావు. ఇంతవరకు గగన కుసుమముగా దోచెడి ప్రపంచ శాంతి, ఆనాడు మానవునికి హస్తగతము కాగలదు.

అడయారులో,

స్త్రీ, శిశువుల సంరక్షణశాల, ఉచిత వైద్యశాల,

డిసెంబరు 28-వ తేదీకి నిర్ణయించిన శంఖుస్థాపన మహోత్సవము, కారణాంతరములచే జనవరి 7-వ తేది, శనివారం, 6 గంటలకు వాయిదా వేయబడ్డది. అనుకొన్న ప్రకారము, భారత వైద్యశాఖ మంత్రి శ్రీమతి రాజ కుమారి అమృతకౌరుగారు శంఖుస్థాపన చేయుదురు. తామెల్లరు విచ్చేసి ఈ శుభ కార్యమును జయప్రదముగా జరిపించ వలసినదిగా కోరుచున్నాము.

ప్రస్తుతంలో, యిట్టి సంస్థా నిర్మాణముయొక్క ఆవశ్యకతనుగూర్చి విజ్ఞులకు వేరు విన్నప మనావశ్యకము. నిర్మాణము బహుభారమైన కార్యమనికూడ విజ్ఞులెరుగకపోరు. అయితే, సహృదయుల సహకారముతో సాధ్యము కానిది లేదు గనుక, ధన విరాళరూపమైనట్టియు, క్రియారూపమైనట్టియు సహకారమునే మేము కోరునది.

ఇతః పూర్వము మేము కృతజ్ఞతతో స్వీకరించిన విరాళములను ప్రచురించియే యున్నాము. తాము కూడ తమ విరాళములతో మమ్ము ప్రోత్సహించవలెనని మనవి.

ఈ సందర్భములో, జనవరి 8-వ తేదీని, విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో, మా సభ్యురాండ్రు, విద్యార్థినీ బృందము, ఒక చౌ చౌ ప్రదర్శనమును ఏర్పాటు చేయుచున్నారు. దానికి వసూలగ్గు ధనము ఉచిత వైద్యశాలకు వినియోగింప బడును. ప్రదర్శనమునకు విచ్చేసి, మీ అభిమానమును ప్రకటించండి.

దుర్గాబాయి.

ఆంధ్ర మహిళా సభ.

పిల్లల శిక్షణ - శాస్త్రీయదృక్పథం

శ్రీమతి దరిసి సుభద్రమ్మ

ఒక ఏడాదివరకూ బిడ్డకు స్తన్యమిచ్చుట ఎంత అవసరమో, ఏడాది నిండు నప్పటికి, పోతపాలకు, వేరు ఆహారమునకు అలవాటు చేయుటకూడ అంత అవసరమే. ఈ సందర్భములో, తల్లి అవలంబించవలసిన పద్ధతులను రచయిత యిందు విపులీకరించినారు. సం॥

బిడ్డకు స్తన్యం మాన్పించుట అనేది ఒక గడ్డు సమస్య. అందులో, బిడ్డకు ఒక సంవత్సరంపాటో, లేదా, కనీసం ఎనిమిది తొమ్మిది నెలల వరకైనా పాలివ్వకుండ హఠాత్తుగా, ఒక్కమాటే మాన్పించటం అనేది చాల కష్టమైన కార్యం. చంచాతోనో, పాల శంఖుతోనో, పాల బుడ్డితోనో పాలు త్రాగేలాగు అలవాటు చేసినప్పటికీ, బిడ్డ ఆకలి తీరుతుందిగాని తనివితీరదు. తల్లి అంకపాణిలో ఆప్యాయంగా పడుకొని స్తన్యపానం చేస్తూ, దానితో పాటు తల్లి ప్రేమను చూఱగొనే అవకాశం బిడ్డకు లభించదు. కాబట్టే, దానికి మానసికంగా సంతృప్తి కలుగదు. తల్లి ఒడిలో పడుకొన్నప్పుడు కలిగే సౌఖ్యం, తల్లి ముఖంలో వ్యక్తమయ్యే వాత్సల్యం, తన ఆటలవలన తల్లి ముఖంలో కనబడే చిఱునవ్వు, ఆమె వాత్సల్యపూరితమైన కంఠస్వరము, మున్నగు వానిని గ్రహించగల ఈడు వచ్చినపుడు బిడ్డకు స్తన్యపానం మాన్పించటం సులభసాధ్యం. కాని, ఇట్టి గ్రహాణశక్తి అభివృద్ధి కాకముందు మాన్పించుట అతి కష్టమైన కార్యం. ఇందులో, తల్లి స్తన్యపానం సర్వ విధాల సౌఖ్యదాయకంగా గోచరించే కాలంలో తటాలున మాన్పించటం అనేది ఎంత క్రూర కార్యమో చెప్పటానికే అలవి గాదు. తల్లి బిడ్డకు పాలివ్వక పోవటం అనేది బిడ్డకు తన ప్రేమ నివ్వకపోవటం అన్నమాటే. తత్ఫలితంగా బిడ్డ మానసికంగా చాల బాధపడటమేగాక, దాని మానసిక ప్రవృత్తులలో మార్పుకూడ కలుగుతుంది. మానసికాభివృద్ధి అరికట్టబడుతుంది. కనుక, ఏ కారణంలేకనే, తల్లి తన బిడ్డకు పాలివ్వక పోవటంగాని, ఒకేమాటు మాన్పించటంగాని సంభవిస్తే, తల్లి తన బిడ్డకెంతో కీడు చేసినట్టు అవుతుంది. ఈ విషయాన్ని తల్లి గుర్తుంచుకోవాలి. అవసరమున్నంత కాలం, అనగా, కనీసం పదినెలల పాటైనా, బిడ్డకు పాలివ్వాలి. తరువాత, క్రమేణ, నెమ్మదిగా మాన్పించాలి. అనగా స్తన్యపానం మాన్పించటం అనేది క్రమేణ జరగాలి, కాని ఒక్కమాటే, తటాలున మాన్పించకూడదన్నమాట.

మొదటినుండే, అనగా ఒకటి రెండునెలల ఈడులోనే, శిశువుకు అప్పుడప్పుడు చంచాతో నీళ్లు త్రాగించుతూ అలవాటు చేయాలి. బిడ్డ తల్లివద్ద పాలు త్రాగుతున్నప్పుడు

కూడ అప్పుడప్పుడు పాలను చంచాతోనో, పాల సీసా తోనో కొద్దిగా త్రాగేలాగు అలవాటు చేయాలి. అలాంటి సమయంలో తల్లి బిడ్డను తొడలమీద పడుకోబెట్టుకొని, వాత్సల్యాన్నీ, సంతోషాన్నీ వ్యక్త పరచాలి. ఇలా అప్పుడప్పుడు పాల బుడ్డీతోనో, చంచాతోనో, పాలను త్రాగేలాగు చేస్తూ, క్రమక్రమంగా, నెమ్మదిగా స్తన్య పానాన్ని మాన్పించాలి. తల్లి తన పాలను పూర్తిగా మాన్పించి, పాల బుడ్డీతో మాత్రం త్రాగించేటప్పుడు బిడ్డ చెంతనే వుండి ఆలన పాలనచేస్తూ తన వాత్సల్యాన్ని వెలి బుచ్చుట అవసరమనే విషయాన్ని మరవకూడదు. సాధార ణంగా తొమ్మిది పది నెలల బిడ్డలకు స్తన్యపానం మాన్పిం చుట అంత కష్టమైన కార్యం కాదు. ఎందుకనగా, సుమారు తొమ్మిది పదినెలల కాలం బిడ్డ తల్లిపాలు త్రాగుటచేత దాని వాంఛ చాలవరకు తృప్తిచెంది వుంటుంది. ఈ మధ్య తల్లిప్రేమ కావలసినంత లభించి సంతృప్తి కలిగి వుంటుంది. ఇంతేగాదు, ఇతర సమయాల్లో సయితం తల్లి వెలిబుచ్చే ప్రేమను క్రమేణ గ్రహించే శక్తి అభివృద్ధి చెందుతూ వస్తుంది. తల్లి పాలను పూర్తిగా మానివేసి నప్పటికీ తనకు తల్లి ప్రేమ సర్వదా లభిస్తుందనే గట్టి నమ్మకం, నిబ్బరం ఏర్పడుతవి.

అయితే, బిడ్డలందరూ ఒకే విధమైన స్వభావంగల వారుగా వుండరు. కొందరికి స్తన్యపానమును మాన్పించుట అంత కష్టముండదు. మరి కొందరికి నెమ్మదిగా, క్రమ క్రమంగా మాన్పించుట అవసరం. అంటే, తల్లి తన బిడ్డ నైజాన్ని ఎఱిగి మెళకువతో మెలగాలన్నమాట. అలా చేయకపోతే, బిడ్డలు మానసికంగా బాధలుపడి వారి మానసికాభివృద్ధి కుంటుబడుతుంది. కొన్నివేళల్లో, బెంగవల్ల, శారీరకంగాకూడ బాధ కలుగవచ్చును. కనుక తల్లి కొన్ని ముఖ్య విషయాల్ని గుర్తుంచుకొనుట అత్యవ సరం.

1. తనకు వ్యాధివల్లనో, నీరసంవల్లనో బిడ్డకు స్తన్య మివ్వకూడదని వైద్యులు నిరోధించిన సందర్భంలో తప్ప, తల్లి తప్పనిసరిగా తన బిడ్డకు స్తన్యమిచ్చుట అవసరం.

2. ఒకటి రెండు నెలల బిడ్డకే చంచాతో పాలను, నీళ్లను అప్పుడప్పుడు త్రాగించుతూ అలవాటు చేయాలి.

3. తటాలున స్తన్యపానం మాన్పించకూడదు. క్రమేణ, నెమ్మదిగా మాన్పించాలి. అనగా, కొన్నిమార్లు స్తన్యమిస్తు మరికొన్ని పర్యాయాలు పాల బుడ్డీలో లేక చంచాలో పాలు త్రాగించుతూ రావాలి. నాలుగైదు నెలలు ఈడు రాగానే, కొన్నిసార్లు అయినా పాల బుడ్డీతో త్రాగే అల వాటు చేయాలి. క్రమక్రమంగా ఎక్కువ పర్యాయాలు పాల బుడ్డీతో త్రాగించాలి.

4. కనీసం ఎనిమిది తొమ్మిది నెలల పర్యంతం బిడ్డకు తల్లిపాలు అత్యావసరం.

5. బిడ్డకు పాలబుడ్డీతో పాలను త్రాగించే సమయాల్లో, తల్లి బిడ్డను తన తొడమీద, లేదా, ప్రక్కన పడుకోబెట్టు కొని, వాత్సల్యాన్ని కనబరుచుతూ, లాలించుతూ త్రాగిం చాలి. కాని, పాల బుడ్డిని బిడ్డనోటి కందించి, ఒంటరిగా విడిచి లేచి పోకూడదు. ఇది చాల క్రూరమైన కార్యమని చెప్పక తీరదు. ఆలా చేయటంవల్ల బిడ్డ మానిసికంగా చాల బాధపడి పోతుంది. దాని అభివృద్ధి కుంటుబడుటేగాక కొన్ని లోట్లు కూడ ఏర్పడుతాయి.

6. బిడ్డలందరి స్వభావం ఒకే రీతిగ వుండదు. తల్లి పాలు మాన్పించటంలో కొందరు బిడ్డలకు మానసికంగా చాల బాధ కలుగుతుంది. కొందరు అంత బాధ పడరు. అందుచేత తల్లి తన బిడ్డ నైజాన్ని ఎఱిగి మెళకువతో మెల గాలి. అనగా, క్రమ క్రమంగా, జాగ్రత్తగా మాన్పిం చాలి.

7. ఇక పాల బుడ్డీనుండి పాలగిన్నెకు మార్చటంకూడ నెమ్మదిగా, క్రమక్రమంగా జరగాలి. ఒక్కుమ్మడి జరగ కూడదు. బిడ్డ ఆలా గిన్నెలో త్రాగకపోతే కొందరు తల్లులు, పాలబుడ్డిని దాచి, పగిలిపోయిందని చెబుతూ గిన్నెతో త్రాగమని నిర్బంధించుతారు. మరికొందరు బిడ్డ ఎదుట పాలసీసాను పగలగొట్టి గిన్నెతో త్రాగమని బలాత్కారించుతారు. ఈ విధమైన తల్లి అజ్ఞానం, మోటు తనం వలన బిడ్డ చెప్పరాని బాధలను అనుభవించుతుంది.

అంతేగాదు బిడ్డ స్వభావంలో అనేక లోట్లు మానసిక వ్యాధులు ఏర్పడుతవి.

ఇంగ్లాండు మున్నగు పాశ్చాత్య దేశాల్లోని మానసిక వ్యాధులకు చికిత్సచేయు వైద్యశాలల్లో పరిశోధన చేయగా, అనేక మానసిక వ్యాధులు క్రమక్రమంగా గాక, తటాలున స్తన్యపానం మాన్పించినందుచేత, పాల సీసాను బిడ్డ నోటికందించి ఒంటరిగా విడిచి తల్లులు తమ తమ పనుల మీద వెళ్లిపోవుట చేత, అన్నిటికన్న పాల బుడ్డిని దాచివేసి, లేదా బిడ్డ ఎదుట పగలగొట్టి, గిన్నెతో పాలు త్రాగమని నిర్బంధించినందుచేత, ఏర్పడినవని తేలింది. కాబట్టి తల్లి ఈ విషయంలో ఎంతో విచక్షణ నుపయోగించి మెళకువతో ప్రవర్తించాలి అనే విషయం విదిత మవుతుంది.

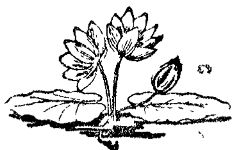
మరొక ముఖ్యవిషయం :—

కొందరు తల్లులు బిడ్డకు స్తన్యమిచ్చుట వలన తమకు ఆనందంగా వుంటుందనీ, బిడ్డ తమ పాలను త్రాగుతున్నంత కాలము తమకు తిరిగి గర్భంరాదనీ ఎంచి బిడ్డకు సంవత్సరం పైబడి రెండేళ్లు దాకకూడ స్తన్య మిచ్చుట కలదు. అది చాల పొరబాటు. బిడ్డకు తొమ్మిది పది నెలలవరకు స్తన్యమిస్తే చాలును. పైబడి ఇస్తే, ఒక ఏడాదిదాక ఇవ్వవచ్చునేగాని అంతకన్న ఎక్కువకాలం అనవసరం. అలా ఇచ్చిన యెడల మానసికాభివృద్ధికి మంచిదికాదు సరేగదా, శారీరకంగా కూడ అంత మంచిది కాదు. ఏలాగంటే, తల్లిపాలు త్రాగునంతకాలం బిడ్డ ఇతర ఆహారాన్ని పుచ్చుకోదు. తల్లిపాలయందుండు మక్కువ మరే పదార్థంమీద దాని కుండదు. ఒక సంవత్సరం నిండిపోయిన బిడ్డకు కేవలం తల్లిపాలు చాలదు. దాని శరీరపోషణ కవసరమైనంత పుష్టికర పదార్థాలు చాలవు. అంచేత, స్తన్యం మాన్పించి ఇతర ఆహార పదార్థాలు పెట్టాలన్నమాట. ఇక మానసిక జీవితం విషయంలో, బిడ్డ ఎప్పుడూ తల్లిమీద ఆధార పడుతుంది. స్వయంగా ఆడుకోటంగాని, స్వేచ్ఛగా తోటి పిల్లలతో కలసి మెలసి ఆడుకోటంగాని, చేయదు. తత్ఫలితంగా బిడ్డ మానసికాభివృద్ధి కుంటుబడుతుంది. ఒక సంవత్సరం, సంవత్సరం ఆరునెలలు వయస్సున్నప్పటికీ అది కొన్ని నెలలు శిశువులాగు ప్రవర్తిస్తుంది కూడాను.

బిడ్డల విషయంలో అతి సున్నితంగా ప్రవర్తించాలి :—

బిడ్డ నెత్తుకోవటం, పడుకో బెట్టటం మున్నగు విషయాల్లో తల్లి అతి సున్నితంగా ప్రవర్తించాలి. బిడ్డకు దుస్తులు వేయటంలో, తీయటంలో, బిడ్డ కెంతమాత్రం బాధ కలగకుండ అతి జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించాలి. మోటుతనంగా చేస్తే, బిడ్డకు బాధ కలగటమేగాక, భయంకూడ కలుగుతుంది. దుస్తులు వదులుగా వుండాలి. అలా లేనిచో తొడిగేటప్పుడు తీసేటప్పుడు బిడ్డ శరీరం కందిపోతుంది. ఆలస్యంకూడ అవుతుంది. బిడ్డ బాధ నేలాగు భరించజాలదో అదే విధంగా ఆలస్యాన్నికూడ ఓర్చుకోజాలదు. అసలు బట్టలే లేకుంటే స్వేచ్ఛగా ఆడుకోటానికి అనువుగా వుంటుంది. అలా వుండటం బిడ్డకు ఇష్టం కూడాను. అయితే శీతోష్ణస్థితులనుబట్టి తల్లి విచక్షణతో వర్తించాలి. సాధ్యమైనంతవరకు బిడ్డకు దుస్తులు తొడగకపోవటం ఉత్తమం. శారీరకంగా నేగాక, మానసికంగాకూడ బంధింపబడినట్టు బిడ్డ బాధపడుతుంది. అవసరమున్నపుడు మాత్రం వదులుగా దుస్తుల నెమ్మదిగా, సున్నితంగా తొడగాలి. అవసరం లేనపుడు అసలు బట్టలే వేయటం మానివేస్తే బిడ్డ స్వేచ్ఛగా ఆడుకుంటుంది. ఆరోగ్యానికికూడ మంచిది.

(సశేషం.)

స్వాతంత్ర్య గీతము

✻ ద్రోణంరాజు లక్ష్మీబాయమ్మ ✻

జయ జయ భారత జయజననీ !
జయ జయ పావని ! విశ్వమణీ !
ప్రాచ్య శిఖరిపై—ప్రభాత సూర్యుడు
స్వాతంత్ర్యోజ్వల—జ్ఞానమహస్సుల
ఉదయమ్మాయె శుభోదయమూ !
మహోదయమూ ! సర్వోదయమూ ! జయ జయ.

లోక బాంధవుడు ఏకచక్రరథి
విను వీధులలో విజయపతాకల ఉదయం.
భారతవర్ష—ప్రజ్ఞాజ్యోతి
అఖండ—ఆశాజ్యోతి
ప్రాచీగోళ—బ్రహ్మజ్యోతి
వెలుగిడి బ్రోచెడి—విశ్వజ్యోతి
ఉదయంబాయె శుభోదయమూ !
మహోదయమూ ! సర్వోదయమూ ! జయ జయ.

గర్భగోళముల మాటునదాగే
కరాళహంతల నుక్కడగించే ఉదయం
ఆకటమాడే అనదలగొట్టే
చీకటి దొంగల చెండాడించే ఉదయం
చీము నెత్తురు చిక్కగ పిండే
కృపణ నృశంసుల గీటడగించే ఉదయం ! జయ జయ.

సర్వసమత్వం సౌభ్రాతృత్వం
ప్రభామాలికల ప్రబోధమిచ్చే ఉదయం.
కన్నుల వెలుగుల కరుణను గురిసీ
తిన్నని బాహుల ప్రేమను మెరసే ఉదయం.
హిమాలయమ్ముల వింధ్యనగమ్ముల
రత్నాకరముల—ప్రోజ్వల సుందరరూపం ఉదయం
జయ జయ.

జ్ఞానధనుల విజ్ఞాన ఖనుల ప్ర
జ్ఞాననిధుల సుజ్ఞానపు బింబం ఉదయం.
ప్రభాత మంగళ జయ ఘోషమ్ముల
సుధాకలశముల తీర్థములిచ్చే—ఉదయం
జయ జయ.

శాంతిస్వేచ్ఛా సుఖాభ్యుదయముల
దీవెనలిచ్చె—తేజోరూపం ఉదయం.
జయజయ భారత జయజయ భారత
జయ జననీ యని జండాయెత్తుడు ! ఉదయం.
జయజయ భారత జయజయ జననీ
జయజయ జననీ-మాతా నమో నమో
వందే-వందే ఉదయం జయజయ.

ఆత్మ విభూతియోగం: స్త్రీల ఆదర్శాలు.

* శ్రీ కల్లూరి వీరభద్రశాస్త్రిగారు *

[నేటి రాజ్యాంగంలో స్త్రీల సమస్యలు, సాంఘిక వ్యవస్థలు, అనేక పరిణామాలతో శాసన బద్ధములగుచున్నవి. యీ పరివర్తనంలో భారత నారీలోకం భగవద్గీతాధర్మంతో తమ సంస్కృతిని ఎట్లు పరిశీలించుకోవలెనో యీ వ్యాసం సూచిస్తుంది.]

"కీర్తిశ్శ్రీర్వాక్చ నారీణాం
స్మృతిర్మేధా ధృతిః క్షమా"

ఇది భగవద్గీతలోని ఆత్మ విభూతి యోగంలో శ్రీ కృష్ణ భగవానుని వచనము. లోకంలో స్త్రీ, పురుషుడు, అనే విభేదాన్ని, మనం స్థూలంగా శారీరక భేదాన్ని బట్టి మాత్రమే నిర్వచనాన్నిస్తున్నాము. లోకం వ్యవహారంలో కూడ ఈ స్థూల దృష్టితప్ప మరియొక విధమైన దృష్టికి తావు కనుపించదు. కాని, స్థూలమున్నంత మాత్రముననే దాని వెనుక సూక్ష్మ ప్రకృతి, కారణప్రకృతి, తప్పనిసరిగావుండి తీరాలని మనుష్య జ్ఞానంతో గోచరింపక పోదు. ఆ సూక్ష్మ కారణ తత్వములయొక్క పరిజ్ఞానం స్థూల వ్యక్తిత్వానికి ఉత్తమమైన వికాసాన్ని పోషిస్తుంది. కావుననే, భగవద్గీత మొదలైన తత్వగ్రంథాలు మనయందు తమ ప్రభావాన్ని చూప గలిగినవి. మనయందేగాదు, కౌరవ పాండవ సేనా మధ్యంలో, స్థూలదృశ్యాన్ని చూసి, పరివేదనను పొందిన భారత వీరుడైన అర్జునుడంతటి వాడికి కూడ మనశ్శాంతిని, తన కర్తవ్యమున విజ్ఞాన వికాసాన్ని, కార్యోత్సాహాన్ని రేకెత్తింపజేసినవి. కావున, సూక్ష్మ కారణ తత్వ పరిశీలనము, స్థూలవ్యవహారానికి ఒక అద్భుతమైన శక్తిని కలిగించి తీరుతుంది. అట్టి సూక్ష్మ కారణ తత్వాలకు, సంబంధించినవే ఈ పైనజెప్పిన ఏడు గుణములు. ఈ గుణములు ఈ గుణశక్తుల యొక్క పునాది బలంచేతనే, స్త్రీ వ్యక్తిత్వ మేర్పడినదని, అట్టి గుణశక్తులే తన ఆత్మకళలని భగవానుడు చెప్పినాడు.

ఈ కారికలోగల గుణములు మనస్సునకు భావనా మాత్రములు—అనగా, మన మనస్సుచేత భావించు కొనుటకు అనువైనవే గాని ఈ గుణములకు స్థూలంగా వ్యక్తిత్వము కనిపించదు. ఈ గుణాలు, గుణభావములనుండి సర్వాంగ సుందరమైన స్త్రీ వ్యక్తిత్వము ఏర్పడినదంటే, అది అలంకార ప్రాయంగాను, లేక పరిహాస ప్రాయంగా కూడ తోస్తుంది. కాని, ఈ స్థూల ప్రపంచం పూర్వం భావరూపమైయుండి, తరువాతనే స్థూలరూపమును పొందుతుందని పదార్థ విజ్ఞానముగల అందరికీ తెలిసిన విషయమే. అది ఎట్లంటే, ప్రపంచంలో, ప్రతివస్తువునకు, వస్తుశక్తిఅనే ధర్మము సూక్ష్మంగా దాగివుంటుంది. తయారైన వస్తువు మనకు గోచరిస్తుంది గాని, వస్తుశక్తి మాత్రము మనకు ఇంద్రియ గోచరం కాదు. గడ్డిపోచ మొదలుకొని బ్రహ్మవరకుగల చేతనాచేతన వస్తువులలో, ఈ శక్తి ఆ యా వస్తువుల స్థూలరూపాల ద్వారా మనకు కావలసిన ప్రయోజనాన్ని సమకూరుస్తూ వుంటుంది. మనం వాడుకలో కూడ నిస్సారమైన వస్తువును చెప్పునప్పుడు ఈ వస్తువు శక్తి విహీనమైనదని, యీ మనుష్యుడు శక్తిహీనుడైనాడని, చేతనాచేతన వస్తువులను నిరూపించ గలుగుచున్నాము. అప్పుడే స్థూలవస్తువు మన నిరాదరణకు పాత్రమగుచున్నది.

కావున చరాచరప్రపంచంలో శక్తి అని, శక్తికలది లేక కలవాడు అనే విభాగం స్వభావసిద్ధమై ఉన్నదన్న మాట. ఆశక్తి, రూపభేదానికి, నామభేదానికి, అతీతంగా వుండి, రూపనామాలతో కూడిన కేవల భౌతిక ప్రపంచానికి, సుఖదుఃఖ అనుభవాన్ని, కళావిజ్ఞానాన్ని, తుదకు భగవంతుని స్వరూప తత్వాన్ని బోధించుచున్నది. ఇదే శక్తి మనస్సు ద్వారా, ఇంద్రియముల ద్వారా, శరీరంద్వారా, తన వ్యవహారాన్ని సాగించుచున్నప్పుడు స్త్రీగా ఉండి, ఈ వ్యవహార

మును శాంతించినప్పుడు పరమ పురుషుడైన భగవంతుడుగాను ఐక్యత పొందుచున్నది. అందువల్ల వ్యవహార కాలంలో, స్త్రీ పురుష భేదం ఉండి, వ్యవహార శాంతియందు, ఈ స్త్రీ పురుషులు ఏకరూపులై ఒక్కటే తత్వమై, ఈ లోకమునకు అతీతమైన ఆనంద స్వరూపులగుచున్నారు. వ్యవహార కాలమందును, పరమార్థ అనుభవమందును, ఈ భిన్న ప్రకృతుల యొక్క ఐక్యసమన్వయమే ఆనంద పర్యవసానమును మనకు కలిగించు చున్నది. ఈ భిన్నతత్వములనే పురాణములు, ఇతిహాసములు, పార్వతీ పరమేశ్వరులనీ, లక్ష్మీనారాయణులనీ, వాణీబ్రహ్మలనీ, త్రిమూర్తి స్వరూపముగా చిత్రించుటయే గాక, స్థూలంగా కూడ, ఆ అనాది దంపతులయొక్క ఐక్యతాసూత్రాన్ని, మనకు బోధిస్తూ, విష్ణు వక్షస్థలమందు లక్ష్మిని, పరమ శివుని అర్ధాంగమందు పార్వతిని, బ్రహ్మ నాల్కయందు వాణినిన్నీ, ఇమిడ్చి, ఒక అద్భుత చిత్రాన్ని, మనకు ప్రత్యక్షము చేయుచున్నవి. ఈ మూల సూత్రాన్ని మనం దివ్య దృష్టితో పరిశీలించి నప్పుడు ప్రపంచంలోగల భిన్న జాతులు, భిన్నవర్గాలు, భిన్నవర్ణవ్యవస్థలు, భిన్నమతాలు, ఒక్క కుటుంబమునుండియే, వేరువేరురూపములతో సంతత ప్రవాహరూపంగా ఉన్నట్లు గోచరించగలవు.

ఇట్లు అనాది సిద్ధమైన స్త్రీ పురుష ప్రకృతులలో పై విచారణను బట్టి ప్రపంచమునకు వ్యవహార కాలంలో మిక్కిలి సన్నిహితంగా ఉన్నది శక్తియేగాని మరియొకటి గాదు. ఆ శక్తికి ప్రాతినిధ్యం వహించగల్గి నిర్మాణాత్మకంగా, సృష్టికి మిక్కిలి ప్రాధాన్యత వహించగలవారు స్త్రీలు. పురుషుడు ఈ శక్తితో కూడినప్పుడే తాను శక్తిగలవాడగునుగాని, శక్తి విహీనుడైనప్పుడు, వ్యవహారమునకు ఉపయోగించు నట్టి యోగ్యత అతనికిలేదు. దీనినే శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు

"శివః శక్త్యాయుక్తో యది భవతి శక్తః ప్రభవతుమ్"

[అనగా, శివుడు శక్తితో కూడిన వాడగుట వలననే సామర్థ్యము గలవాడగుచున్నాడు.] అని చెప్పియున్నారు. అట్టి శక్తి ప్రాధాన్యముగల స్త్రీలలో కీర్తి, శ్రీ, వాక్కు, స్మృతి, మేధా, ధృతి, క్షమ, అనెడి గుణములే ఆత్మ ధర్మములనియు, ఈ ధర్మములే తనకు ఆత్మీయములైన కళలనియు, కృష్ణ భగవానుడు తన ఉపదేశ వచనమున పేర్కొన్నాడు. కావున, వేరు వేరు దృక్పథాలతో నిండివున్న విశాల ప్రపంచం, స్త్రీలయొక్క స్వరూప ధర్మాలైన యీ ఏడు గుణములవల్లనే తన వ్యక్తిత్వాన్ని నిలబెట్టుకోవలసి యున్నది. ఈ గుణములయొక్క ప్రాధాన్యము, బలము, ఇంతింత యని చెప్పుటకు అలవికాకున్నది. ఈ గుణ భావములు ప్రపంచమునకు ఎట్లు రూపాన్ని తీర్చిదిద్దగలవో మనం పరిశీలించిన నాడు మానవసంఘంలో స్త్రీలయొక్క ప్రాధాన్యము, వారి శీల సౌభాగ్యలక్షణం, వారి మాతృతా ధర్మం, వారి పాతివ్రత్యం, సంఘంలో వారికిగల ఔన్నత్యం, యెంతగా ఉన్నవో మనకు తెలుస్తుంది.

లోకంలో ఈ పై చెప్పిన గుణాలకు వ్యాఖ్యానాలు, వాడుకలు, అర్థాంతరనిర్వచనాలు అనేకముఖంగా వున్నాయి. ఇందులో ఒక్కొక్క గుణమునుండి ఎవరి అభిరుచికి తగినట్లు వారు, ఎవరిక్రియా ఉత్సాహమునకు తగినట్లువారు, అర్థకల్పనము చేసికోవటానికి అవకాశాలు లేక పోలేదు. వీటినిగూర్చి మిక్కిలి ప్రాచీన కాలంబులో ఋషులు, స్మృతి కర్తలు, మధ్యయుగములోని సనాతనులమనే వర్గమువారు, నవీన యుగములోని సంస్కరణ వాదులమనే అధునాతనులు, తమ బుద్ధిబలముకొద్ది వివరణలు వ్రాసియున్నారు. ప్రతివిషయమునకు భిన్నార్థములు, భిన్నవాదములు, ఉండటం లోక సహజమే అయినప్పటికి, ఈ వాదములను ఏకైక సమన్వయముతో సంఘటిత పరచగల సిద్ధాంతముకూడా యీ వాదాలలోనే యిమిడివుంటుంది. ఆ సిద్ధాంతాన్ని సౌమనస్యంతో, వ్యక్తీకరించటం, దానిని హృదయంతో అమలు జరుపుకోవడం, మనబుద్ధి కౌశలానికి నిదర్శనములు. అప్పుడే మానవత్వము సార్థకమౌతుంది. ఈ గుణములకు క్రమముగా అర్థ నిర్వచనం సంప్రదాయకులు ఇట్లు సూచించారు.

అందు మొదటిదైన కీర్తియనగా, న్యాయా న్యాయముల యొక్క విచక్షణతో, ధర్మ కామంతో "నానా దిగ్దేశీయ లోకజ్ఞాన విషయతా రూపాఖ్యాతిః" అనగా నానా దేశముల సంస్కృతులయొక్కయు లోకాంతరము యొక్కయూ జ్ఞానమును గుర్తెరిగి, దానిని అమలుజరుపుటచే కలిగిన ఖ్యాతి యని ఆర్యుల నిర్ణయం.

ఆత్మ విభూతియోగం, స్త్రీల ఆదర్శాలు

శ్రీ యనగా, ధర్మము, అర్థము, కామము, శరీరశోభ, తేజస్సు, వీటి యొక్క సముదాయము అని అర్థము. లోకంలో, అర్థకామములకు, శరీరశోభకు, హెచ్చు ప్రాధాన్యమిచ్చి దీనినే సిరి, సంపదఅని మరిపెంతో గర్వాతిశయము పొందుట పరిపాటిగానున్నది. కాని, ఈ సంపదలను అనుభవించుటలో పదేపదే ధర్మము, నీతి, వివేకము గోచరించాలి. ఈ వినియోగం తెలిసిన వారే సౌభాగ్యవంతులని, శ్రీమంతులని, చెప్పబడుదురు.

వాక్కనగా ఒక్క మాటలో అనేక న్యాయ సూత్రములను ధ్వని ప్రధానంతో ఇముడ్చ గలిగిన, సంస్కారవంతమైన, సమస్యను, మాట్లాడ వలసి వచ్చినప్పుడు, దుర్బలమైన వాగాడంబరమువల్ల, ఆ సమస్యలోని పటుత్వము సడలిపోతుంది. కనుక బాధ్యతగల వ్యక్తి, తన మాటలో, గాంభీర్యము, ఔదార్యముతోగూడిన ఉదాత్తతను, పోషించినయడల, మంచి ఫలితాన్ని ఇవ్వగలుగుతుంది.

స్మృతి యనగా పూర్వాపరములయొక్క పర్యాలోచనా శక్తి. ఎప్పటికప్పుడు తమ ఎదుటగల నూతన సమస్యలకు, దాని పూర్వాపర సందర్భములయొక్క పరిశీలనంతో, సౌష్టవంచేకూర్చాలి. అట్లు చేయనిచో, ఆ నూతన సమస్య దుర్బలమై వికృతి రూపాన్ని పొందుతుంది.

మేధా యనగా అనేక గ్రంథార్థములను ధారణము చేయగల జ్ఞాపకశక్తి. దీనినే బుద్ధి వికాసమని అంటాం. ఈ వికాసమువల్లనే భిన్నవాదనా విషయాలకు సమన్వయ రూపమైన సాహిత్యం కలుగుతుంది. ఆ సాహిత్యమే శాంతికి మూలమైనది.

ధృతియనగా ఎట్టి కష్టదశయందైననూ, తన శరీర ఇంద్రియములను నియమించుకోగల శక్తి. మరియు, ఇంద్రియ వృత్తులు, మనోభావములు, స్వేచ్ఛగా చెలరేగి నప్పుడు, వాటి చాపల్యమునుండి మనస్సును మరలింప గలుగుట, యని యర్థము. ఈ విషయంలో సామాన్యులు పరాజయమును పొందుదురు.

క్షమ యనగా తనకు హాని కలిగి నప్పుడును విషాదము కలిగినప్పుడును, చిత్త వికారమును పొందక, సహనము వహించి, తన సమ్మందులకు కలవరము కలిగించకుండుట. ఒక వ్యక్తియొక్క భాగ్యోదయమును జూచిగాని, విషాద సంఘటనజూచిగాని, లోకము కలవరపాటు జెందుతుంది. ఈ కల్లోలమును నివారించు కొఱకు, విశేష యత్నములు, జరుపుటలో, శాంతిభంగమై పోవును. రేయిం బవలులవలె, ఈ సుఖదుఃఖ సంఘటనలు నియతములు కావని భావించవలెను. అప్పుడే, మానవ సహజమైన శాంతిని ప్రజలుపొందగలరు.

ఈ గుణ విశేషములను స్త్రీలు తమ లాలిత్యంతో లోకమునకు ప్రసాదించ వలసినవారై యున్నారు. ఇచట లోకమనగా ఒక్కొక్క గృహిణికి తన కుటుంబము, తన పరిసర మండలి బంధుమిత్రవర్గములు,* దాస దాసీ జనములు, ఇరుగు పొరుగువారు, తన గ్రామీణులైన వృత్తికారులు, తన గృహప్రాంగణమందలి పశు పక్షిగణములు, లతావృక్షములు, మొదలైన విశాలకూటమే. ఈ రీతిగా ఒక్క గృహిణీ ధర్మము, కొంతకొంత లోకము నాక్రమించుటచే, సాముదాయికంగా సర్వప్రపంచమునకు, స్త్రీలే పట్టభద్రులై రాణింతురు. వీరి ద్వారా ఈ లోకములకు కావలసిన అభ్యుదయములన్నీ కలుగును. భగవద్గీత ప్రారంభంలో అర్జునుడు

“ అధర్మాభి భవాత్ కృష్ణ ప్రదుష్యంతి కులస్త్రియః । ”

అని వాపోయినాడు.

కావున భారత నారీలోకము ఈ పవిత్రాశయములను మనస్సులో నుంచుకొని, నేటి ప్రజా స్వాతంత్ర్య రంగంలో సాంఘిక నైతిక, రాజకీయ, ధార్మిక విషయములలో తమ సముచితమైన స్థానగౌరవాన్ని ఇతోధికంగా పొందటానికి మార్గమును అన్వేషించాలి. ఆ యా మార్గముల విధానములను, పద్ధతులను, ఆదర్శములను, ముందు వ్యాసంలో సూచించగలను.

ఆమె పతివ్రత

శ్రీ జోస్యుల సూర్యనారాయణమూర్తి

“ మారాకారుడు, సద్గుణాన్వితుడు, శుంభద్వైభవోపేతుడున్
ధీరస్వాంతుడు, వీరుడున్, రసికుడున్, విద్వాంసుడౌ భర్త, ”నే
నారీరత్నము ప్రేమమూర్తి యని విన్నాణంబు దీపింపగా
నారాధింపక యుండగల్గు? నయినన్ హర్షింప నౌసిద్ధియున్
బారావార సమానసంస్పృతియు భిన్నవ్యక్తికంబౌట చే
వేరైనట్టి యభీష్టముల్ మిగులవైవిధ్యంబు నాశించు, సం
సారంబందున కామ, మేగుణముతో సంబంధమాశింప, కే.
పారున్ గ్రుడ్డిది యాచు నొక్కపుడు నవ్యప్రాప్తికై; కాన, నా
నారీరత్నము సాధుతాగరిమయున్ వంద్యంబుగాకుండునే?

‘ క్రూరాత్ముండు, నిరక్షరాస్యుడు, దరిద్రుండున్ నిరుద్యోగియున్
జారుండున్మరి చోరుడౌ పతితిరస్కారింప, దద్దేహపుం
ద్వారంబు న్విడిపోక యాతనిని దైవంబంచు ప్రేమన్సతం
బారాధించెడి ’ భార్యయేతలపగా నాధర్మపత్నీత్వ స
ద్ధౌరంధర్యము నందియుండు; నిదియత్యంతం బసహ్యంబు నా
చారం బైనది యన్నమాట నిజమే, సాధ్వీమణీత్వంబు ని
స్సారంబౌనటులుండ రాదుగనుకన్ సద్బుద్ధులా భర్తకే
గారామార జనింప జేయనగు; సత్కారంబు గావించినన్
మారున్ గ్రూరుడు జారుడౌ నతడు సమ్మాన్యకృతిన్; దాననీ
నారీరత్నము గీర్తియున్సుఖము నందంగల్గు నాదర్శమై ॥

‘ ఆరంభంబుననుండి జీవనమునం దవ్యాజమౌ ప్రేమసం
సారంబున్ గడుకొద్ది కాలమయినన్ సాగించి, లోకేశు వారల్
మారన్నేరక సత్ప్రియుండు మరణింపన్ దేవుడీ జన్మలో
నీరీతిన్ లిఖియించె నంచతనినే హృత్పద్మమందుంచి సం
సారంబున్ దలపోయనట్టి సతియే ’ సాధ్వీమతల్లీ! యటం
చారాధింప గనర్హమౌ దలప నాయాసంబు గాదీ గతిన్
వైరాగ్యంబును బొందియుండుటయు నిర్వ్యాజంపు ప్రేమంబుదా
గారుణ్యాకృతి, గాంచు గాని యిక సౌఖ్యం బేమియుంగోర, దా
నారీరత్నము గాననీమెయును సానందంబుగానుండు; నీ
తీరుల్ మూడిటిలోన రెండవదియే దివ్యంబు భావింప; నా
నారీరత్నమె వీరిమువ్వురను ధన్యవ్యక్తియున్ శ్రేష్ఠయౌ॥

డిసెంబరు సంచికలోని ఎవరు పతివ్రత? అను శీర్షికగల పద్యాలకు జవాబు

సీరియల్ నాటిక

భక్తలీల

పి. శ్రీనివాసరావు

రంగము ౧.

[ప్రవేశము : స్వర్ణ భద్రా నదీ తీరమందలి శ్రీపుర పట్టణమున కనతి దూరమున మధుసూదనుని కుటీరము.

ప్రవేశము : మధుసూదనుని భార్య శాంతాదేవి కుమారునితో]

శాంతాదేవి :

తే॥ గీ॥ ఏడువకు ఏడువకు తండ్రి! । ఏడ్వ వద్దు
గొంతు యార్చుక పోవును । గోల మాను;
వేడి కన్నీటి చుక్కలు । విడువ బోకు,
అందమా నీదు చెక్కిళ్లు । కందు నయ్య!

(అడ్డాలలో బిడ్డ నిడుకొని) నాయనా! నాయనా! మా యట్టి పేదవారి గర్భమునందేల జన్మించితివి? ఏడువకు తండ్రి! ఏడువకు. (బిడ్డ డేడ్చును) ఊరుకో నాన్నా! ఊరుకో!

(ప్రవేశము మధుసూదనుడు)

మధు : శాంతం! శ్రీపురమంతయు గాకివలె దిరిగితిని. కాని ఈ మధుసూదనునకు గోకురెడు పాల చుక్కలు లభించినవి కావు. అయ్యో! పిల్లవాని నెట్లు పోషించగలము, ఎట్లు కాపాడగలము?

తే॥ గీ॥ గూడు నిర్మించి పిల్లల । గూట బెట్టి
యొకటి గాచుచు నెల్లెడ । నొకటి తిరిగి
నోట యాహారమును దెచ్చి । నోట గుడిపి
రక్షణము సేయుచుండదే । పక్షి కులము.

అట్టి పక్షులకన్న హీనులమైతిమే.

శాంత : మన కడుపున గనినందుకు మనము పోషించవలదా? అట్లు పోషింపకున్న శిశుహత్యా దోషము కలుగదా?

మధు : వెనుక గలుగునో మానునో! ఇప్పుడు కండ్లార పిల్లవాని కష్టముల జూచి భరించు టెట్లు?

శాంత : అయ్యో! కలుగక కలుగక సంతానము కలిగె నన్న సంతోషము లేక పోయినదే... (బిడ్డ డేడ్చును)— ఏమీ! నాయనా! ఆకలా! ఈ పాపిష్టి గర్భమునందేల జన్మించితివి? దాహమా! దాహమా?— (భర్తతో) మీరు లోపలకు బోయి కొంచెము నీళ్ళనైనను దీసికొనిరండు. (మధుసూదనుడు వెళ్లును) అయ్యో! దైవమా! ఈ పసిపాప నెట్లు పోషించుట? రక్షింపవా! దయామయా! రక్షింపవా?—

ఉ॥ శ్రీ లలనా మణీ హృదయ ।
సీమ వసించి వినోద లీల స
త్పాలన సేయవే కడు శు ।
భంబుగ విశ్వము నెల్ల, భక్త హృ
ల్లోల! సురాదిలోల! ముని ।
లోల! దయాంచితపాల! సత్య సం
శీల! గజేంద్రపాల! గుణ ।
శీల! సుగాన వినోద సంచలా!

(ప్రవేశము మధుసూదనుడు నీళ్ళతో)

మధు : అప్పా! నిన్ను బోషించుటకు శక్తివంతులము గాము. నీకు తల్లి దండ్రులు లేరనుకొనుము నాన్నా!

బ్రతికియున్నను చచ్చిన వారితో సమానులమని భావించుము తండ్రీ!

చం॥ మల మల గర్భ గోళమున।
మాడెడి యాకటి చిచ్చు జెంది, కో
యిలగతి కూయు కంఠమున।
నేడిచి, యాటల నాడకుండ, నీ
కల కల నవ్వుమోము గడు।
గాంతి విహీనము జేసి, దప్పిచే
నలసితివా కుమార! వెస।
అమ్మను అయ్యను దిట్ట బోకుమా!

(భార్యకు నీళ్లనొసంగ ఆమె బిడ్డనికి బోసి బిడ్డనితో)

శాంత : ఒహో! ఓహో! నవ్వుచుంటివా!

కం॥ జో! జో! బంగరు పాపా!
జో! జో! గత్నాల పాప! జో! జో! పాపా!
జో! జో! సుందర రూపా!
జో! జో! మా ముద్దుపాప! జోజో! జోజో!

(జోల బాడి బిడ్డను నిద్రపుచ్చి భర్తతో) బిడ్డను సేదదీరి నిదురించెను. మీరు మూడు దినములనుండి తిండిలేక చాల నీరసించి యున్నారు. కొంచెమాకలి బాధ దీర్చుకొనుటకు లెండు. అన్నములేదు సరేగదా ఫలములనైన దిని ప్రాణము నిలబెట్టుకొనుడు.

మధు : నాకు మూడు దినములనుండి తిండి లేకున్న నేమి! ఒకవారమునుండి నీకు తిండిలేదే?—ఆ పండ్ల నారగించి నీ ప్రాణముల నిలబెట్టుకొనుము. నేనీ యడివికి బోయి ఫలముల సంపాదించి పిమ్మట నా యాకలిదీర్చుకొందును. నీ ప్రాణములకన్న నా ప్రాణములు ఎక్కువేమి?—పిల్లవాని కుదయమునుండి గొకురెడు పాల చుక్కలు బట్టలేకుంటిమే! వాని కడుపున గొంచెము పాలుబోయనిదే గ్రుక్కెడు నీటినైన ద్రాగుటకు మనస్సు పోవుటలేదు.

శాంత : అయ్యో! మీకూ పిల్లవానికి కలుగని యాకలి నాకే గలుగునా? మీరులేని నాకీ ప్రాణము లేల?

(ప్రవేశం రామిరెడ్డి)

రెడ్డి : మధుసూదనముగారూ! నమస్కారములు.

మధు : చిరాయురస్తు. జమీందారు రామిరెడ్డిగారు! దయచేయుడు. శాంతా!

(శాంతమ్మవైపుచూడ శాంతమ్మ దర్భాసనమును దెచ్చివేసి)

శాంత : బాబూ! ఈ పేదవారి కుటీరమున కుర్చీలా! తివాసులా! దయచేసి కూర్చొనుడు.

(రెడ్డి కూర్చొని ఆశ్చర్యముగా)

రెడ్డి : మధుసూదనముగారూ! ఈ విడ మీ భార్యయా?

మధు : ఔను.

రెడ్డి : ఇటువంటి దాంపత్యమే దాంపత్యము.

మధు : రెడ్డిగారూ! ఎక్కడనుండి మీ రాక?

రెడ్డి : పొగగూరుపోయి తిరిగి శ్రీపురమునకు వచ్చుచుండగా నా గుఱ్ఱము డెక్కలో ఇనుపకోల గ్రుచ్చుకొనినది. ఈ ప్రక్కచెట్టున గుఱ్ఱమును గట్టి ఈ యెండవేళను కొంచె మిక్కడాయాసము దీర్చుకొని పోవుటకు వచ్చితిని.

మధు : భాగ్యము.

శాంత : మీ రాకవలన ధన్యులము.

మధు : శాంత! ఫలములదెచ్చి రెడ్డిగారికిమ్ము.

(శాంత కుటీరములోనికి బోవును)

రెడ్డి : (తనలో) ఆహా! ఏమి సౌందర్యము! ఈమె కాలి గోటికయినా ప్రపంచములోని స్త్రీలు సరి యగుదురా! నేనీమె సౌఖ్యమును బొందలేకున్న నీ ప్రాణము లెందుకు?—ఎట్లయినను వీరితో స్నేహముజేసి నా కార్యము సాఫల్యము జేసికొనవలసియున్నది. ధన మూల మిదం జగత్తు—ఏమున్నది?—వీరికి ధనాశ జూపవలసియున్నది.

(శాంత ఫలములతో ప్రవేశించి రెడ్డి కొసంగును)

శాంత : ఈ పండ్లనారగింపుడు. మీకు బట్టెడన్నము బెట్టలేకుండిన దరిద్రులము. మీయట్టి జమీందారులు, ధనవం

తులు, మాయట్టి సాధుల కుటీరములకు వచ్చి ఏమి తృప్తి బొందగలరు ?

రెడ్డి : శాంతమైన మీ మనస్సుతో నిచ్చిన యీ ఫలములే పరమ సంతృప్తిని బొందించుచున్నవి.

శాంత : కొంచెము పాల్లనైనా యీయ లేకుంటిమి. ఈ నీటిని ద్రాగి దాహశాంతిని బొందుడు. (నీళ్ళ నొసగును)

మధు : రెడ్డిగారూ ! మా పిల్లవానికే పాలుబోసి పెంచలే కున్నాము. మీకు పాలనొసంగజాలని యభాగ్యులము.

రెడ్డి : (నీళ్ళను ద్రావును) ఇదియే చాల మాధుర్యముగ నున్నది. కాని మీ పిల్లవానికి పాలులేవని తెలుపుచున్నారు. ఒక పాడియావును బంపెదను లెండి ! దాని పాలుబోసి పెంచుడు. ఈ మాత్రము ప్రత్యుపకారము మీకు జేయలేనా ?

శాంత : మేము ధన్యులము.

మధు : మీ మేలునకు కృతజ్ఞులము.

రెడ్డి : మీరు తిండిలేక ఇక్కడ యిడుములు గుడుచు చున్నట్లున్నదే. శ్రీపురమునకు రాకూడదూ ?

మధు : రెడ్డిగారూ ! ఇక్కడ భగవంతుడు తాండవ మాడు చున్నంట్లుడును. ఈ స్వర్ణభద్రా నదీ రోజ ముస్నూ, యిక్కడ ప్రకృతి శోభలున్నూ మాకు గలిగించిన లేమిని మరపించి మహా సంతోషమును కూర్చుచున్నవి.

రెడ్డి : నిజమే, ఈ కుటీరమే శాంత కుటీరము. మీ కుటీరమును విడిచి పెట్టుటకు నాకును మనస్సు పోవకున్నది.

మధు : చిత్తము, చిత్తము. దైవారాధనకు దగిన శాంతి యిచ్చట నున్నది.

తే॥ గీ॥ నిశ్చలంబుగ దేవుని । నెమ్మనమున
నిడి సమారాధనము జేయ । నచటి సృష్టి
చిత్రములు బోధ గరపి వి । చిత్ర గతిని
పరమ ధామంబు గాంచెడి । పథము జూపు.

రెడ్డి : నిజమే, అది నాకును తెలియును. కాని యీ అడవి ప్రదేశమందు మీకేమి సౌకర్యములు లభించును ? శ్రీపురమునకు వచ్చిన మిమ్ముల నాదరించలేనా ? మీకు మంచి పెంకుటిల్లిత్తును. తిండికి వలసిన సామగ్రినిత్తును. నగలనున్నూ యిత్తును. ఏమీ జమీందారుడనగు నే నా మాత్రము నీయలేనా ? నాకు కొరతగలదా ?

శాంత : రెడ్డిగారూ ! మాకా మేడలు మిద్దెలకన్న నీ కుటీరమే చాలా యానందమును గలిగించుచున్నది. ఇక్కడి పండ్లు, నీవార ధాన్యములగంజి తృప్తి గలిగించుచున్నవి. ఆ నగలకన్న నిక్కడి పూవులే శోభగానుండును.

రెడ్డి : నిశ్చయముగ మీ కోమలమైన శరీరమునకు యీ పూవులే అందముగానుండ నగలేల ? కాని మీ గర్భకుహరములు ఆకలి జ్వాలలకు మలమలమాడి పరితపించు చున్నవి. చక్కగా యోచించుకొని శ్రీపురమునకు వచ్చుటకు ప్రయత్నము జేయుడు. వేళ మిగులు చున్నది. నేనిక బోయెదను. నేటి మధ్యాహ్నము నా భటులు ఆవునుదెచ్చి మీకప్పగించి గుఱ్ఱమును నోలికొని పోవుదురు. నాకు సెలవీయుడు.

శాంత : మధు : చిత్తము, చిత్తము.

(రెడ్డి పోవుచు తనలో)

రెడ్డి : తే॥ గీ॥ పూరుషుల కొంప ముంచగా । బుడమి లోన
బ్రహ్మ పుట్టించె బంగారు । బొమ్మ యనగ
చక్కదనముల కుప్ప యీ । చంద్ర వదన
బొంద కెందరు మదిలోన । గుందు వారొ !

(తెర వ్రాలును)

ప్రాత క్రొత్తల

మేలు కలయిక

"ఉష శ్రీ"

మహా కాలచక్ర పరిభ్రమణంలో విశాల విశ్వంలోని విభిన్న సమాజాలు వివిధ విధానాలలో పరిణామాన్ని పొందుతూంటై. శ్రావణ ప్రావేశికతో ప్రారంభించి వర్ష ఫలితంగా స్రవించే క్రొత్తనీరు నిలిచిపోయిన పాతనీటిని గెంటేసినట్లే, బూజుపట్టి, పాతుకుపోయిన సమాజ వ్యవస్థా పునాదుల్ని పెకలించి నూతన సామాజిక వ్యవస్థ నూత్న విధానాలపై వినిర్మితం కావటం సహజం—అవసరంకూడా. ఈ పాకృతిక క్రమిక వికాసం కలగకపోతే వ్రేళ్ళు తన్నుకు పోయిన పాత, రోత, కంపు కొడుతుంది. దీని పర్యవసానం సమాజం అంధకారంలోకి అణగద్రొక్కబడడమే—

అయితే ప్రాతలోని మంచిని కూడా త్రోసి రాజనే నూతన వ్యవస్థకూడా ఒక దృక్పథంలోంచి హానికరమే. అందుచేత ప్రాతలోని మంచిని స్వీకరిస్తూ ప్రవేశించే నూతన వ్యవస్థనే మనం ఆశించాలి. అందుకే కృషి చేయాలికూడా. దీన్నే ప్రాత కొత్తల 'మేలు కలయిక' అని సంస్కర్తలు పేర్కొంటారు. ఏ సమాజం ఈ మేలుకలయిక కాలదన్ను తుందో, అందుకై ప్రయత్నించదో ఆ సమాజం అప్రయత్నంగా స్వీయపతనానికి దారితీసుకుని, తనకు తెలీకుండా తన సమాధిని తానే నిర్మించుకుంటోందన్నమాట.

ఇది జరుగుతూన్న చరిత్ర.

ఎరిగిన ప్రత్యక్ష సత్యం.

౨

అయినప్పటికీ కొందరు సంస్కార భావ హృదయ రహితులు ఈ మేలు కలయికకు కృషిచేయకపోవటం అలా వుండగా చేసేవారిని నిరోధిస్తూ శతవిధాల ఆటంకాలు కలగించడానికి యత్నిస్తారుకూడా. ఒకానొక పరిభాషలో వీరినే "అభ్యుదయ నిరోధకులు" అంటారు. మరి కాస్త తీవ్రవాదులు వీరినే "సంఘ వినాశనానికి దాపురించిన చీడ పురుగులు" అని కూడా అంటారు. దేహానికి బూజు పట్టినా దులుపుకోని వర్గీయులు వీరు. వీరికి ఒక్కటే భయం. ప్రాతని వదలి క్రొత్తని స్వీకరించటంవల్ల ఏం ప్రమాదమొస్తుందోనని! క్రొత్తమీద 'మోజు' ఉండటం సర్వ మానవ సహజ మనస్తత్వం అయితే వీరికి పాతమీద మోజు మాత్రమేకాక 'క్రొత్త' అంటే భయం కూడా. ఈ భయాన్నే వారు రోతగా భ్రమింపచేసేటట్టు నటిస్తారు. ధరణీ చక్రం తల్లక్రిందులయ్యే పరిస్థితులు సంక్రమించినాసరే వీరు 'పాత' పాతర్లలోనే ఊదరతొక్కుకు కూచుంటారు.

వర్తమాన భారతీయ సమాజిక వ్యవస్థయొక్క ప్రగతిని ఆటంకపరుస్తూ అడుగడుగునా బందాలు వేసే వారిలో వీరికి అగ్రతాంబూలం ఈయక తప్పదు. తమరు ఏ దౌర్భాగ్య పరిస్థితులనూ ఆచారాలనూ దుర్భర దుస్సహాలతో పీడింపబడుతూ కూడా ఆచరించినారో తోటి సోదర జనతకూడా ఆయా బాధలచేత తాడింపబడాలనేదే! వారి ప్రధాన వ్యథ. ఈ వ్యాధి నిర్మూలనకే వారు తమ మందుల సంచీలోని బంధాలు మనకి మాత్రం కట్టివేస్తూంటారు. ఆ బంధాల మాత్రలకి దూరంగా పోయేవారిని చూస్తే వీరికి కన్నెర్ర. వారిని "పాపం! ఎంతో బాగుపడతారనుకుంటే వృధాగా పాడైపోతున్నారు" అని ప్రచారం ప్రారంభిస్తారు. ఏడిచేవాడు ఏడిచేవాళ్ళనీ, దివాలాదారు యింకో దివాలాధారునీ కోరటంలో వింతలేదు.

ప్రాచీన భారత సాంప్రదాయాలు సాంఘికంగా నైతికంగా సంస్కారం పొందినవే కావొచ్చు—మహోత్తమాదర్శాల శిలాన్యాసాల పునాది పైననే అవి నిర్మింపబడి యుండవచ్చు: అవి ఈనాడు అర్ధరహితంగా, మూఢంగా—యింకాస్త హెచ్చు మోతాదులో చెప్పాలంటే—అసభ్యంగా కూడా అనుతున్నై—సార్వకాలిక,

విశాల విశ్వ శ్రేయోభిలాషతో స్వార్థత్యాగులైన మహా మహులచేత శిలాన్యాసం చేయబడి, అద్వితీయ మేధానిధులైన కళాశీలులు స్వయం కృషిచే వినిర్మితమైన భారత సంస్కృతీ సౌధం వర్తమాన జనతకు అనర్థదాయకంగా పరిణమించుటకు గల అద్యతన హేతువేమిటి? అనే సమస్యకూడా సహృదయ భావుకునకు కలుగక మానదు. ఈ సమస్యను సంక్షిప్తంగా సమీక్షించి పరిష్కరిద్దాం.

“పాతబడటమే కారణం” అనే ఒక్క వాక్యంతో పరిష్కృతం చేయవచ్చు. కాని దానిని ప్రాజ్ఞ జనత అంగీకరించదు. ఏమంటే—ఇతిహాసికంగా అతి పురాతనమైన ఋగ్వేదం యీ నాడుకూడా అమూల్యస్థానంలో ఉన్నదే! శతాబ్దాలకు ప్రాచీనుడైన మహాకవి కాళిదాసుని సాహిత్య కన్నియ ఈ నాటికీ ఖండ ఖండాంతరాల వన్నె చిన్నెలతో అలంకరింపబడుతూ మన్ననలను స్వీకరిస్తోందే!

ప్రతీచీవాస వైజ్ఞానికులు యీనాడు అథర్వణ వేదానికి అంజలి ఘటిస్తున్నారే! గుహా రామ స్థూప దేవాలయాలలోని కల్పనా శిల్పానికి ధరణీ చక్రమంతా సాగిలబడుతున్నదే! ఇలా ఎన్నో—ఒకటియా! రెండా! ఇంతటి ఉత్తమోత్తమ గౌరవ ప్రతి పత్తులను సమకూర్చిన మన వైదిక సాహిత్యమేకదా మన సామాజిక వ్యవస్థకు శిలాన్యాసము. మహత్తర కళా, సాహిత్యాలను వినిర్మించిన మన పూర్వులు యింతటి అనర్థదాయకమైన సాంప్రదాయాలతో సాంఘిక వ్యవస్థను వినిర్మించారా? అనే విషయాన్ని సాలోచనతో సార్వార్థిక దృక్పథంతో సమాలోచిద్దాం—ప్రాస్తావికంగా మన దేశ వైవాహిక విషయాన్ని పరిశీలిద్దాం.

నాడు :—

ప్రాచీనకాలపు వివాహాలను గురించి చారిత్రకంగా యేవిధమైన ఆధారాలూ లేవు. విశ్వసించి నట్లయితే పురాణాలే మనకు ప్రాచీనకాలపు చరిత్రలు. అంతకుమించి మరేమీ లభించనప్పుడు పౌరాణిక సాహిత్యాన్నే ఇతిహాసంగా స్వీకరించక తప్పదు. అదీకాక భారత, రామాయణాలను యితిహాసపు శీర్షిక క్రిందనే చేర్చారు. భారత, రామాయణాలలో వైవాహిక విశేషాలను గూర్చి తెలుసుకుందుకు మనకు అవసరమైనంత విషయమూ లభిస్తుంది.

రామాయణంలో సీతా కళ్యాణం—కాదు—స్వయంవరం; భారతంలో ద్రౌపదీ స్వయంవరం మొదలైనవి. స్వయంవరం అనే పదాన్ని బట్టి చూస్తే నేడు “వివాహ” రూపంలో ఉన్న పదమే ఆనాడు “స్వయంవరం”గా ఉండేదనిపించక మానదు. ఫలితాన్ని బట్టి స్వయంవరం—వివాహం పర్యాయపదాలుగా భావించుకోవొచ్చు. కాని విధానంలో మాత్రం వైరుధ్యం చాలా వుంది. ఇది వైరుధ్యం కాక వైభిన్నం కనక అయితే అంతగా సమస్యే అయేది కాదు. దృక్పథాలలో విభిన్నత్వం ఉన్నా (ఉండడం సహజం) వస్తువుమాత్రం ఒకటే గోచరిస్తుంది. దృక్పథాల్లో వైరుధ్యం ఏర్పడితే ఏమాత్రమూ సమ్మేళనరాదు. (కాకిని ‘హంస’ అంటాడేకాని కోకిల అని కూడా అనడు, కనీసం రూపు రేఖలలో.) స్వయంవరం వివాహం అనేవి విరుద్ధ విధానాలలో ఉన్నై. ఎలా అంటే? స్వయంవరం అనే పదమే మనకు సులభగ్రాహ్యం: స్వయంగా వరాన్వేషణ చేయటం. ఒకవేళ అది ఏదో పారిభాషికపదంగా చెలామణీ అయింది అని అందామనుకుందుకు కూడా అవకాశాలు లేకుండా పౌరాణికులు సోపపత్తికంగా స్వయంవరాలు చాటింపులు వేయించి, పోటీలు పెట్టి వధువుచేత స్వీకరింపజేసేవారు. ఇవే కాకుండా దమయంతీ స్వయంవరం మరో విధానంగా నడిచింది. అంటే ఈ పోటీలు, సాము గరిడీలు లేకుండా నానాదేశాగత మహారాజన్య సమక్షంలో యిచ్చవచ్చిన వానినే వరించింది. ఈ విధానం రాణీ సంయుక్త కూడా చేసింది అయితే ఈ విధానం ప్రత్యేకం క్షత్రియులకే ఉండేదేమో! అనే మీమాంసకుకూడా ఆస్కారం లేకపోలేదు. కాని చాతుర్వర్ణ్య వ్యవస్థను వినిర్మించిన పౌరాణికులు వివాహ విషయంలో క్షత్రియ వర్ణానినే నిరూపిస్తూ వచ్చారేం? మిగతావాని మాటేమిటి?

అయితే దీన్ని ఊహా పథంలోంచి చూస్తే బహుశః చాతుర్వర్ణాలకు కూడా ఈ విధానమే అమలు జరగటం వల్లనే దానినే సూచించి ఉండవచ్చు అనికూడా తెలుతుంది. బహుశా మిగిలిన వర్ణాలలో చాటింపులు, సాము

గరిడీలు ఉండక పోయినా వధువు యిష్టా యిష్టాల మీదనే జరుగుతూ ఉండిఉండాలనుకోక తప్పదు. (ఇంతకు మించిన మరేవిధానమైనా సోపపత్తికంగా ఎవరైనా తెలిపితే స్వీకరించవచ్చు.) సహేతుకంగా దొరికిన ఈ 'స్వయంవరం' మాత్రమే ఆ రోజులలో అమలులో ఉండేది అని నిశ్చయించుకోక తప్పదు.

వయస్సు విషయంలో కూడా సమ్యక్ నిర్ణయమే చేసారు. వర్ణ వ్యవస్థలాగే ఆశ్రమ నిబంధనలుకూడా చేసారు. ఎనిమిదవ 'ఏటనుండీ ప్రారంభమయ్యే బ్రహ్మచర్యాశ్రమము ఇరవైనాలుగు—ఇరవైఅయిదు సంవత్సరాల మధ్య స్నాతకంతో సమాప్త మౌతుంది. స్నాతకం అయితేనేగాని వివాహార్హత గలగదు. స్నాతకం బ్రహ్మచర్యాశ్రమానికి భరతవాక్యం పాడుతూ గృహస్థాశ్రమానికి నాందీ పలుకుతుంది. అంటే ఇరవై అయిదు సంవత్సరాల యౌవన నవ వసంతోదయకాలమే పురుషుడికి వివాహ సమయం. అయితే యిక్కడే 'స్త్రీ' విషయంకూడా నిర్ణయించుకోవొచ్చు. కాబోయే దంపతుల వయోతారతమ్యం ఆరు సంవత్సరాలు. పురుషునికంటె స్త్రీ వయస్సు ఆరు సంవత్సరాలు మాత్రం తక్కువ ఉండాలి. ఈ సూత్రం ఆరోగ్య ధర్మంమీద వ్రాయబడింది. శుశ్రుతుడు, చరకుడు మొదలైన వైద్య శాస్త్రకారులంతా కూడా రజస్వలానంతరం ఒకటి రెండు సంవత్సరాలకు కాని స్త్రీకి సర్వాంగ వికాసం కలగదనీ, అప్పటికిగాని మానసిక ప్రకాశం ఏర్పడదనీ వక్కాణించారు. వివాహం అనేది స్త్రీ పురుషుల యావజ్జీవ సమైక్యత మాత్రమే కాకుండా జాత్యావాంఛా నివృత్తకమనీ, అందుచేత ఈ వైవాహిక విషయం ఆరోగ్య నియమాలమీద కూడా ఆధారపడి ఉండాలనీ ఉద్ఘోషిస్తూ పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు రానిదే స్త్రీకి వివాహం చేయరాదనీ తీర్మానించారు. బహుశః ఈ తీర్మానం జరిగిన రోజుల్లో వివాహం జరిగిన అల్పకాలంలోనే పునస్సంధానం జరుగుతూ ఉండి ఉండాలి. ఈ రెంటికీ అత్యల్పకాల వ్యవధిమాత్రమే ఉండి ఉంటుంది. అందువల్లనే రజస్వల వయస్సు పదహారు (ఆనాడు) తరువాత రెండేళ్ళు పూర్ణ వికాసంవరకూ గడువు పెట్టి తదుపరి ఆరు సంవత్సరాల మధ్యాంతరం గల యువకుడికి ఆమె అభీష్టం మీద వివాహం చేయమన్నారు.

నేటి పరిణయాలు :—

ఈనాటి వివాహాలనుగురించి వ్రాయటం చాలా అనవసరం. జరుగుతూన్న ఈ విషయం, అధిక సంఖ్యాకులకు అనుభవమో, స్వానుభవమో. ఈ విశేషం ప్రత్యేకంగా చిత్రించవలసినంత ఆవశ్యకత కనబడదు. ఏమైనా ఒక్క విషయంమాత్రం గుర్తుంచుకోవాలి: ఈ నాడు కొంతవరకూ సమాజంలో పరిణామం గోచరిస్తున్నది. సూత్ర ప్రాయమైన పురోగమనంలోనే మనం ఉన్నాం. అయినప్పటికీ ఎన్నో నవనవారుణయువ జీవితాలు మన వైవాహిక వ్యవస్థఅనే రైలు చక్రాలక్రిందబడి పిప్పి, పిప్పి అయిపోతున్నై. లేగులాబులెన్నో పెళ్ళిఅనే ముళ్ళకంచెలచే కప్పబడి ధూళిలో కలిసిపోతున్నై.

బొటన వ్రేలు నోట్లో పెట్టుకొని కుడుచుకొనే పసివాడికీ—బొడ్డుకోయని పసి పిల్లకూ ముళ్లు వేసేస్తున్నారు. మనం ఏ దృక్పథంతో చూసినా వారు తమ మంత్రాలకెంతో ప్రాముఖ్యత నిస్తారుగదా! ఈ వయస్సులో జరిగే పసిపాపల పరిణయాలకి వారు చదివే మంత్రాలు—వధూవరులచేత చేయించవలసిన ప్రతిజ్ఞలు ఎలా సమగ్రమౌతున్నై? ఎవరికి తెలుస్తున్నై? ఈ విషయాల్ని గురించి వారి మెదళ్ళు ఊహించినయా ఎప్పుడన్నా? లేదు—ఔను పక్షంలో ఏనాడో ఈ వైవాహిక విధానమైనా మారి ఉండేది లేదా మాంత్రికయుగమన్నా రూపులేకుండాపోయి ఉండేది. అందుచేత వారు మూఢంగానే ఈ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు అని తీర్మానించుకోవచ్చు. కాని అంత కన్న శ్రేయస్కరంగా కనపడేదేమంటే; ఎప్పుడో? ఎక్కడో? ఎవరికో మనకర్థం కాని—కనీసం తెలీని—ప్రమాద మేమో సంభవించి ఉంటుంది. దానికి ప్రాయశ్చిత్తంగా ఈ వివాహం ఒకటి జరిగిఉంటుంది. దాన్నే బహుశః ఆచరణలోకి తీసుకువచ్చి ఉంటారు. ఏ హేతువు చూపకుండా చేసుకు రావటంవల్ల దీన్ని మూఢాచారాల శీర్షికలోకి త్రోయక తప్పింది కాదు—

మే లు క ల యి క

నాడు—నేడుల మధ్యయుగం :—

నాటికీ నేటికీమధ్య ఎంతోకొంత వ్యత్యాసంఉండి తీరుతుంది. పగలుకీ—రాత్రికీ మధ్యగా సంధ్యా కాలం ఎలావున్నదో అలానే స్వయంవర యుగానికి—పిల్ల పెళ్ళిళ్ల యుగానికీ మధ్యమ రేదో ఉండిఉండక తప్పదు. దీన్ని మనం సౌకర్యంకోసం 'మధ్య యుగం'గా వ్యవహరిద్దాం. ప్రతి విషయానికీ ఈ మాధ్యమత్వము అత్యవసరం. అవసరమైనా అనవసరమైనా మాధ్యత్వము ఉంటుంది కనుకనూ దాని మీదనే నాటి వవ్యస్థకు భరతవాక్యం నేటి వ్యవస్థకు నాందీ ఉంటాయి గనుక ఆ యుగంవైపుచూద్దాం—

మనం ప్రవేశించ బోయే ఈ మధ్య యుగానికి చాలా వరకూ చారిత్రకాధారాలున్నై. చాలా వరకూ నేకాదు! మొత్తానికే ఐతిహాసికాధారం ఉంది. అందుచేత యిక్కడ కొద్దిగా చరిత్రపుటలలోకి తొంగిచూడాలి—

నేటి చరిత్రనుంచి వెనక్కిపోయి, పోయి మన మధ్య యుగంవద్ద ఆగేటప్పటికి మొగలాయీ పరిపాలనా కాలం వస్తుంది. అంతవరకూ జరిగిన చరిత్రకీ ఈచరిత్రకీ బ్రహ్మాండభేదం ఉంది. అంతవరకూ మనదేశంమీదికి దాడిచేసిన విదేశీయు లంతా మన వెండి బంగారాలకోసం ఆశపడివచ్చిన, పెద్దతరహా బందిపోటుదొంగలు. వారిలో కొందరు మన దేశంలోనే స్థిర వాసాలు ఏర్పరచుకున్నా మన సాంప్రదాయాలను మన కట్టుబొట్లను అవలంబించి మనలోనే విలీనమౌతూవచ్చారు. ఈ విలీన విధానం మహమ్మదీయుల ఆక్రమణతో ఆగింది. అక్కడే యితిహాసకారుడు క్రొత్త ఘట్టాన్ని ఎత్తుకో వలసి వచ్చింది. మహమ్మదీయులు రావటంలో "దోపిడీ, దురాక్రమణ, మతప్రచారం" అనే మూడు ప్రధానాశయాలతో వచ్చారు. ఈ దోపిడీ, దురాక్రమణ విధానాలకి అప్పటికే మనం లోనయివున్నాం. కాని ఈ మత ఆచారమే తీవ్ర సంఘర్షణను రేపింది. మనదేశంలో స్థిరనివాసా లేర్పరుచుకొని మన ఉప్పుతిని, మన నెత్తినెక్కి తొక్కుతున్నా, అధిక సంఖ్యాకులం, హక్కుదారులం మనమే అయినా వారి సాంప్రదాయాలు వారిమతం మనమీద రుద్దనారంభించారు. చరిత్ర కందిన రోజులనుంచీ కూడా "ఐక మత్యం" లేని మనం తలలొగ్గ వలసిన దుస్థితి పట్టింది. సామాజికంగా ఆ విధానాలను ఎదిరించకపోయినా వ్యక్తిపరంగా మాత్రం ఎదిరించాలనే గాఢవాంఛ ఉండడంవల్లనూ, ఆస్తిక దృక్పథం అత్యధికంగా ఉండడంవల్లనూ మతాంతరులు కావటానికి మనవాళ్లు చాలా బాధపడ్డారు. ఇది ఆ నాటి చరిత్ర—

అయితే ఆ రోజుల్లోనే (మధ్య యుగం) అతి బాల్య వివాహాలు ఏర్పడినట్టుకూడా తెలుస్తుంది. ఆ రోజుల్లో ఆ వివాహిత కన్యలను తీసికొని పోయి మహమ్మదీయులు పెండ్లిడ్లు చేసికొనే వారు. బహుశః వారు వివాహితుల జోలికి పోయే వారో! కాదో! లేక వారిని పెండ్లి చేసు కుందుకి యిష్టపడే వారే కాదో! ఈ రెంటిలోనూ ఏదో ఒకటి జరగటంవల్లనే ఈ బాల్య వివాహాలు ఏర్పడ్డం, ప్రబలం కావటం జరిగినై. ఆ నాడు యిది క్రొత్తదిఅయినా "మతం" మీదవుండే అభిమానంకొద్ది ఈ సంస్కరణ చేసే వారు. అది జోరుగా అమలు జరుపబడింది కూడా! ఆ నాడు ఈ నూతన సంస్కరణని ప్రతిఘటించినవారు కూడా కనబడరు.

ఆ యీనిదర్శనాలను బట్టిచూస్తే అంత వరకూ భారతీయులు కాలానుగుణ్యంగా జాతీయ ఔన్నత్యాన్నీ దేశీయ ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తునీ ఆశించి ఏసంస్కరణ చేయడానికైనా జంకేవారు కాదని తేల్తుంది. కాగా పోగా—అనంతరం వచ్చిన ఏ మహోపద్రవ పరిస్థితులవల్లనో మానసిక దౌర్బల్యం వల్లనో క్రొత్తమీద భయం బయల్దేరింది. ఇందు మూలంగా విశ్వమానవ కళ్యాణానికి హేతుభూతమైన దాంపత్య జీవితమును సమకూర్చు "వివాహం" విశ్వ వినాశనానికి బాటు చేసింది. త్వరలో ఈ పథాన్నుంచి తప్పుకుని సక్రమ మార్గానుయాయులం కావడానికి ప్రయత్నించాలి.

కామాంధుడా!

ప్రేమ ప్రవాహంలో
కామంపు వెల్లువలో
కొట్టుకపోయే
కామాంధుడా!
కనవోయ్ కనువిప్పి!
కూటికి లేకా
కొటుమిట్టాడే
కూలివారిని,
గుడ్డకుకరవై
సిగ్గుపడే సాటివారిని,
కాని డబ్బుకై
మానం అమ్మే
పేదరాలిని.

నీవేకాదా!
మానవకల్పిత
క్షామపిశాచిని
పేదవారిపై
ప్రయోగించుత ?
నీవేకాదా!
పేదవారిదిక్కులేమిని
సాకుగచూచి
నీ కామపిశాచికి
స్వేచ్ఛనిస్తా ?
నీ మదాంధతకు
అదుపువెట్టి
దూరదృష్టితో
ఆకలికడుపులో
భగభగమండే
విప్లవశక్తుల
అఖండజ్వాలను
కనవోయ్! కనువిప్పి!

శ్రీ చల్లా సత్యేంద్ర శంకర్

బాటసారి

రేడియోగీతం

ఎంతదూరమని నీవటు
పయనింతువు బాటసారీ!
పవలు రేయి ఒకతీరున
పయనింతువ బాటసారీ!
అంతులేని బాటలబడి
అగాధంపు టరణ్యముల
అలసి సొలసి పోవనేల....

చల్లని పానీయమ్ముల
సేదదీర్చుకొని పొమ్మటు ॥ ఎం ॥

కలువ తేన తోడనీకు
కమ్మనిరుచులాన జేతు
వదలిపోకు బాటసారి
కదలిపోకు బాటసారి ॥ ఎం ॥

తరుగులేక పయనింతువ
చిరసుఖజీవన శోభకు ॥ ఎం ॥

శ్రీ ముళ్లపూడి నరసరాజు.

సోము తెలివి తక్కువ

రచన : చల్లా సత్యనారాయణశర్మ

సోము తనెంతో తెలివైన వాడి ననుకొనే వాడు! వాడికి అందరినీ, అందులో వాళ్ళ చెల్లెలు సరళని ఏడిపించడం అంటే ఎంతో సరదా! సోము, సరళ, ఆ వూరి మిడిల్ స్కూల్ లో చదివే వారు. వాళ్ళ నాన్నగారు వకీలు. ఒకసారి వాళ్ళ నాన్నగారు రెండు ఏపిల్ పండ్లను తీసు కొచ్చారు. వాటిని సోము చేతి కిచ్చి "చెల్లాయి, నువ్వు, తినండి" అన్నారు. అప్పుడు సోము సరళని పిలిచి యిలా అన్నాడు. "ఒసే సరళా ఈ పండ్లు రెండనుకుంటున్నావు కదూ? కాదు, ఇవి మూడుపండ్లు! అవునా?"

సరళ: "నేనునమ్మను, అవి రెండేపండ్లు!"

సోము: "నీవు చిన్నపిల్లవు, తెలివి తక్కువ దానవు కనుక నీకు రెండే పండ్లు కనుపించు చున్నవి! కాని, మూడుపండ్లు వున్నాయి! నీకు నేను మూడింటిని చూపిస్తా, చూడు! ఇదిగో ఒకటవ పండు, ఇక మిగిలినది రెండవది, మరి ఒకటి రెండు కలిపితే మూడు కాదూ?" ఇల్లా అని సోము సరళకేసి తిరిగి నవ్వటం మొదలు పెట్టాడు. సోము నవ్వు చూసేసరికి సరళకి ఏడుపొచ్చింది. సరళ ఏడుపు విని వాళ్ళ నాన్నగారు అక్కడకువచ్చి "ఏం సరళా; ఎందు కేడుస్తు న్నావ్?" అని అడిగారు. సరళ జరిగిన దంతా చెప్పింది. అదంతా విని ఆయన నవ్వుతూ సోముకేసి తిరిగి యిలా అన్నారు. "అవునురా సోమూ, నువ్వు చెప్పినట్లు పండ్లు మూడు వున్నాయి. ఈ మూడు పండ్లను మన ముగ్గురం తలొకటి తీసు కొందాం" ఇలా అని ఆయన సోము చేతిలోని రెండు పండ్లను తీసుకొని సరళ కొకటిచ్చి, తనొకటి తీసుకొని, సోముతో యిలా అన్నారు. "ఆ మిగిలిన మూడవపండును నువ్వు తిను!!" సోము వాళ్ళ నాన్నగారి యుక్తి విని ఎంతో సిగ్గు పడ్డాడు!

కాలక్షేపం

"కనకం"

"ఏమిటే ఆ వితండ వాదన ? పరీక్షలు దగ్గ రికొస్తున్నాయి. పాఠాలు చదువుకోరాదు ?"

"వితండ వాదన కాదమ్మా అన్నయ్య, ఉద్యోగం పురుష లక్షణమేనని వాదిస్తున్నాడు. అలా అనకూడదంటున్నాను"

"ఏమో మీ వాదనలు నాకు తెలియ వమ్మా"

"అదికాదే అమ్మా చెల్లి యేదో వంక పెట్టి నాతో వాదన వేసికుంటూదే. కూసే గాడిద వచ్చి మేసే గాడిదను చెరిపిందన్నట్లు అదిచదువు కోదు, నన్ను చదువుకోనియ్యదు"

"అది కూసేరక మే గనుక మేత మానేసింది. అసలు ఉద్యోగమంటే యేమిటో తెలుసా"?

"ఏమి టేమిటి? నాన్న జేసే వర్తకం ఉద్యోగం"

"అది కాదు లేగా అన్నయ్య! ఉద్యోగ్యం అంటే ప్రయత్నం. ప్రయత్నం అనేది యే పని కైనా చెయ్యాలిగా. ఎవరయినా చెయ్య వల సిందే. ప్రయత్నం లేకుండా యే పని యెవ్వరి వశముగాదు. ధనార్జనకు పురుష ప్రయత్నమైతే దాన్ని దాచడానికి స్త్రీ ప్రయత్నం కావాలి. యేం, కావాలా ? అక్కర్లేదా ? మాట్లాడవేం ? నాన్నగారు సంపాదించి తెచ్చిన డబ్బు అమ్మ దాచకపోతే ఏ మౌతుంది పురుష ప్రయత్నం ?

"అసలు మేం తెస్తేగా చెల్లీ మీరు దాచ టానికీ ?"

"నిజమే అన్నయ్యా, అందుకే మేం కూడా ఉద్యోగాలలో ప్రవేశిస్తున్నాం. తేకేం చేస్తారు ? లేకుంటే మీ రెక్కడ తింటారు ?"

"ఏమిట్రా "హిందూ కోడ్డు సవరణ" చర్చను మించేటట్టుంది మీ వాదన ?"

"నాన్న గారూ! అమ్మ విసుక్కుంటూంది. 'ఉదోగ్యం పురుష లక్షణమ్' అన్న పదం మార్చాలా వద్దాండి ?"

"మార్చాలమ్మా మార్చాలి. మీరిద్దరూ ఏ మని మారుస్తారో చెప్పండి చూదాం ?"

నాన్నగారూ, ఉండు చెల్లీ నే చెప్తాను.

"ఉద్యోగం పురుష లక్షణం, స్త్రీ లక్షణం గూడాను."

"మహా బాగా చెప్పావులే. ఏదీ నువ్వు చెప్ప వమ్మా"

"నాన్నగారూ ? మరి నేచెప్పితే నాకేమి స్తారు ?"

"నీకు కావలసిందిస్తానమ్మా"

"నే చదువుకున్నంత వరకు చదివిస్తారా ?"

"తప్పకుండా చదివిస్తాను"

"మరినన్నో"

"ఊరుకోవోయి నువు చెప్పకోలేక పోయా వుగా. నాన్నగారూ చెప్పేస్తున్నా"

"చెప్పమ్మా"

"ఉద్యోగం మానవ లక్షణమ్"

అంతర్జాతీయ కృషి కేంద్రములు

* శ్రీమతి అ. చన్నఘంటమ్మగారు *

ఐక్యరాజ్యసమితి ఆధ్వర్యములో, అనేకములైన అంతర్జాతీయ సాంకేతిక సంస్థలు నడుపబడుచున్నాయి. ప్రపంచ ఆహారసమితి, ప్రపంచ ఆరోగ్యసమితి, ఇంకా ఇలాగే, అంతర్జాతీయ విద్యా, శాస్త్రవిజ్ఞాన, సంస్కృతులసంస్థ యొకటి. దీనినే సామాన్యంగా యునెస్కో అని వాడుతున్నాము. United Nations Educational, Scientific and Cultural organisation అని దీని పూర్తి నామధేయము.

అంతర్జాతీయ కృషి కేంద్రములనేది, యునెస్కో వారి కార్యక్రమములో ఒక విభాగమగుటచే, యునెస్కో యొక్క ఆదర్శ అభిప్రాయములేవని ముందుగా తెలిసికుందాం.

ఐక్యరాజ్య సమితి యొక్క ఆదర్శమే. యునెస్కో యొక్క ఆదర్శముకూడ—విశ్వమానవ కల్యాణము, ప్రపంచ శాంతిస్థాపన. ఈ లక్ష్యసిద్ధికై, విద్యావ్యాప్తివలన, శాస్త్ర విజ్ఞాన వ్యాప్తివలన, భిన్నభిన్న సంస్కృతులుగల వివిధ జాతులవారిలో సామరస్యము, సౌభ్రాతృత్వము పెంపొందించుట యీ సమితియొక్క ప్రధానోపాయము.

ప్రస్తుతము వివిధదేశములలో విద్య, శాస్త్ర పరిజ్ఞానము ఏ స్థితిలో ఉన్నవో, వానివాని అభివృద్ధికి ఏఏ దేశములలో ఏఏ విధానములవలంబిస్తున్నారో, వీనిలో అభివృద్ధి గాంచిన దేశములవారెట్టి విధానము లవలంబించి యున్నారో, అనెడి వివరములను ముందు సేకరించి, వెనుకబడియున్న దేశములకు ధనవస్తు సాంకేతికుల రూపంగా సహాయపడుటయు, తాము సేకరించిన వివరములను, సమావేశముల ద్వారా, రేడియో, టెలివిషన్ల ద్వారా, మ్యూజియమ్, లైబ్రరీల నిర్మాణము ద్వారా, పత్రికల ద్వారా దేశ దేశ ప్రజలకు అందించి, వారి అభి వృద్ధికి తోడ్పడుటయు, యునెస్కో తలపైనున్న భారము.

అంతర్జాతీయ కృషి కేంద్రములు కూడ ఈ విద్యాసామరస్య వ్యాపక సాధనములలో నొకటి. ఈ కేంద్రములు కొంచమించుమించు స్వచ్ఛంద సేవకులతో నేర్పడ్డవని చెప్పవచ్చు. వివిధ పరిశ్రమలలో సాంకేతికులు, కృషికార్లు వీనిలో సభ్యులుగా ఉంటారు. ఇందలి యువకులు ఏదో ఒక ఉద్యోగములోనో వృత్తిలోనో ఇమిడివున్నప్పటికీ వారి సెలవు దినములలో, ఒకచోట సమావేశమై, ఏదేని ఒక నిర్మాణ కార్య క్రమములో చేతులు కలిపి కృషి జేస్తారు. వెనుకబడియున్న దేశములలోను, ముఖ్యంగా యుద్ధమువలన నష్టపడిన దేశములలోను, వీరి కృషియెంతయు అవసరమై యున్నది. వివిధ దేశముల యువకులు, వివిధ జాతులకు చెందినవారు, వివిధరాజకీయ వాతావరణలలో పెరిగినవారు, వివిధ ప్రకృతులు అభిరుచిగలవారు, వివిధ అనుభవములు శక్తి సామర్థ్యములు గలవారు, ఒక స్థలములో, ఒక కార్యములో, ఒక లక్ష్యముతో, ప్రవర్తిస్తారు. వారి ఊహాలన్నీ వారి చేతలన్నీ, యీ ఏకైక లక్ష్యసిద్ధిలో నిమగ్నమగుటచే, వారి కృషి మూలంగా, ఒక సన్నిహిత సంబంధం, ఒక బాంధవ్యం, ఒక సుహృద్భావము వారిలో పొడసూపుటయే గాక, తన్మూలంగా, ఒక జాతివారిని మరియొక జాతివారు, ఒక భాషవారిని మరియొక భాషవారు, ఒక సంస్కృతి వారిని మరియొక సంస్కృతివారు, పూర్తిగా, స్వానుభవము వలన, ముఖాముఖీ పరిచయమువలన, చక్కగా పరిశీలించుటకు, అర్థముచేసికొనుటకు మంచి అవకాశ మేర్పడుతుంది. సర్వమానవ సామరస్యమనే అపూర్వ లక్షణ మభివృద్ధి జెందటానికింతకన్న అవకాశమేమున్నది? ఇట్టి సంయుక్త కృషి వల్ల, తమతమ విద్య, విజ్ఞానము కూడ అభివృద్ధి జెందటానికి వీలుకలుగును. భాషా భేదమువలన కొంతవరకు అరికట్టబడుచున్న అంతర్జాతీయ బాంధవ్యము, ఈ కృషిసామ్యమువలన చాలా భాగము సాధించవీలుగావచ్చు.

మనకు మిక్కిలి సన్నిహితమైన ఉదాహరణ చూడండి. ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశములోని తుపాను సంఘటనయే ఆలోచించండి. ఎంతయో నష్టము సంభవించినది. పునర్నిర్మాణ మెన్నియో విధముల జరుగవలసియున్నది. రైలుమార్గాలు, రోడ్లు బాగుచేయాలి. పొర్లి ప్రవహిస్తున్న కాలువలకు,

అంతర్జాతీయ కృషి కేంద్రములు

ఏర్లకు చెఱువులకు గట్లు వెయ్యాలి. నీట మునిగిన ధాన్యాని గాదె జేర్చాలి. నిలచియున్న నీటిని పల్లపు ప్రదేశాలకు ప్రవహింపజేయాలి. ఇండ్లు కట్టాలి, పొలాలను బాగు చేయాలి, ఇంకా యెన్నెన్నో చేయాలి. నష్టమతి విశాలమగుటచే, పునర్నిర్మాణము త్వరలో సాధ్యపడదు. అక్కడ ఉన్న ప్రజలు, కర్షక కార్మికులు, యీ క్రియా తంత్రాన్ని సత్వరముగా నడిపించుటకు చాలరు. సందర్భమునుబట్టి అవసర వస్తువుల ధరలు పెరుగుటచే, కూలిధరయు పెరుగును. అందుచే నిర్మాణము మరింత కుంటుపడును. ఇట్టి సందర్భములో, భారత దేశపు యితర ప్రాంతములనుండి వస్తు సరఫరాతో పాటు నేర్పరులు, కృషికారులు గూడ నష్టపడ్డ ఆ యా ప్రదేశములలో కేంద్రము లేర్పరచుకొని, స్థానికప్రజలతో చేయికలిపి నిర్మాణమునకు పూనుకొనినచో, రేపీపాటికి పునర్నిర్మాణము సాధ్యముకాదా! ఇట్టి సంయుక్త కృషివలన ఎంత చక్కటి సామరస్యము, ఎంత విలువైన సుహృద్భావము, ప్రజాసామాన్యములో కలిగే అవకాశమున్నది? ఈ అంతర్జాతీయ లక్ష్యముముందు, కుల మత ద్వేషములుగాని, రాజకీయవాదములు గాని, రాష్ట్రవిభేదములుగాని తలవాల్చ వలసినదేగదా!

ఇట్లా, ఎక్కడ ఏ అవసరమున్నా, ఎక్కడ ఏనిర్మాణము జరుగవలెనన్నా రెక్కలుగట్టుకు వ్రాలెడి స్వచ్ఛంద సేవకుల కేంద్రములే అంతర్జాతీయ కృషి కేంద్రములు.

ఒక 20 అంతర్జాతీయ సమితులు, ప్రస్తుతము 150 కృషి కేంద్రములను నిర్వహిస్తున్నారు. ఇందు 50000 మంది సభ్యులున్నారు. ఒక్కొక్క కేంద్రములో రమారమి 1000 మంది వరకూ పనిచేయుచుందురు. మరికొన్నింటిలో ఒక 30, 40 మంది మాత్రమే ఉందురు. కార్యముయొక్క అవసరమునుబట్టి యీ సంఖ్యమారుచుండును.

వీరి కృషికి ఒకస్థానం, ఒకవిషయం అని నిర్ణయములేదు. పొలాల్లో, ఇండ్లలో, అటవుల్లో, ఆటస్థలాల్లో, స్కూళ్లల్లో సమాజాల్లో, ఎక్కడైతే మనుష్య సహాయము కావాలో, అట్టిచోట్లన్నిటిలో వీరికేంద్రాలు ఏర్పాటు చేసికుంటారు.

ఈ కృషికేంద్రాలను నడపుచున్న అంతర్జాతీయ సంస్థలు ఒక్కొక్కమారు సమావేశమై తమ అనుభవాలను వివరించుకొని, ముందు కార్య క్రమాన్ని పర్యాలోచించుకుంటూ ఉంటాయి.

ఈ విధంగా వర్షావర్షము, అనేకమంది యువతీ యువకులు, యితర ప్రదేశముల వారితో కలసి మెలసి తిరిగి, ఒక కృషిలో సహకరించుటచే, ప్రపంచ ఐక్యతకు, శాంతికీ తోడ్పడుచున్నారు.

యునెస్కో అవలంబించిన ఐక్యతాస్థాపన మార్గములలో నిది యొకటి. అన్ని దేశముల వారు తమ తమ ప్రజలలో యీ ప్రబోధమును కలిగించి, యీ కృషి కేంద్రములలో శక్తికొలది కృషికి పూనుకొనునట్లు చేసినచో, సుస్థిరమైన అంతర్జాతీయ భావము శీఘ్రముగా కలుగును.

[ఆలిండియా రేడియోవారి సౌజన్యముతో]

సుశీల

శ్రీమతి డి. యస్. రాజేశ్వరీ పట్నాయక్

జమాబందీ కాయితాలను చూచుకుంటున్న సుదర్శనానికి "యారోఁఓ ఆడదీ మొగోడు తమదరిసెనం కోసం వొచ్చేరు బాబయ్యా "అంటూ పాలికాపు వెంకాయ్ అతివినయంగా చెప్పేడు. "ఎవర్రా ఆ వచ్చేది? లోపలికి తీసుకురా" అన్నాడు సుదర్శనం. 'సిత్తం బాబూ' అని వెలుపలనున్న వ్యక్తులను యజమానివద్దవిడచి తన పనిమీద వెళ్ళిపోయాడు వెంకాయ్. అపరిచితులగు ఆ స్త్రీ పురుషులు దీనమైన ముఖాలతో వినయ పూర్వకముగా నమస్కరించారు. వారిని కూర్చుండ నియమించి వచ్చిన కారణం వినకుతూహాలుడై ప్రశ్నార్థంగా చూచాడు సుదర్శనం.

"బాబూ మేము మిక్కిలి పరాధీనస్థితిలో నున్నాము. భోజనముచేసి నాలుగు రోజులైనది. ఆకలితో మలమల మాడి పోతున్నాం—మీకీర్తి విని చూడ వచ్చితిమి చుట్టము ద్రెుక్క దైవము మాకీ సమయమున మీరే" అని నమస్కరించి "కాశీతీర్థమున కేగివచ్చుచుండు దారిలో నా తల్లి గతించినది. భర్తచే విడువబడి అయిదు సంవత్సరాల నుండి నా దగ్గరే తలదాచుకొనుచున్న దీనిస్సహాయ నా సోదరి "అని తన వెనుక మోము వాల్చి నిలుచున్న రాధను చూపెను. వారి కష్టదశను విని సుదర్శనం దయార్ద్ర హృదయుడై "సరే కొన్నాళ్లు మా ఇంట్లోవుండండి ఆపైన భగవదాజ్ఞ" అని అభయమిచ్చాడు.

* * *

సుదర్శనం రాజపురానికి కరణం. చాల తెలివైనవాడు పిత్రార్జిత ధనంతో లేదన్న వారికి సహాయపడుతూ ఒడుదుడుకులులేని జీవితాన్ని గడుపుతున్నాడు. భార్య, తల్లి, తనూ ముగ్గురే వారి కుటుంబ వ్యక్తులు. సుదర్శనం భార్య సుశీల, సద్గుణవతి. భారతనారీ జనసౌశీల్య మామెలో మూర్తీభవించి యున్నది. అత్తగారియందు భయ భక్తులుకలిగి భర్త ఆజ్ఞానువర్తినియై విచారభారములేక సంతోషాన్వితయైవుండేది. కార్యదక్షుడగు సుదర్శనమంటే ఆవూరి ప్రజలంతా వినయ విధేయతలు కలిగి అతనిమాట కెదురు చెప్పేవారుకారు.

* * *

కాలచక్రం గిఱ్ఱున వారాలు, నెలలు, సంవత్సరం తిప్పివేసింది. కూటికి గుడ్డకు కరువై మార్గస్థులై వచ్చిన రాధా శ్యామలరావులు సుదర్శనం గృహంలో వారొసగిన ఆలన పాలనకు మిక్కిలి సంతృప్తులయ్యారు. పనిపాట్లులేక కుడిచి కూర్చొనుటయే పనిగల శ్యామలునకు లోలోన సిగ్గు కలుగుతూండేది. సుదర్శనరావు అతని అభిప్రాయమెరిగి ఒకవణిక్ ప్రముఖునివద్ద గుమస్తాగా 'కుంభకోణం'లో జేర్పించి సాగనంపేడు. తనకు ధనబలము బాగా కలిగేవరకు రాధను సుదర్శనరావుగారింటనే సుశీలాదేవికి గృహకృత్యాల్లో సాయం చేయుచు తలదాచుకు నేందుకు రాజపురంలోనే వదలి వెళ్లిపోయాడు. రాధ సుశీలకు చేదోడు వాదోడై అన్ని కార్య కృత్యాల్లోను సహాయంచేస్తూ తన వినయవిధేయతలచే అమాయికయగు ఆ గృహిణిని మెప్పించి నమ్మకస్తురాలైంది. సుశీల క్రమంగా గృహ కార్యాలుకూడ చక్కబెట్టుటకు రాధనే కోరేది. కాలక్రమాన రాధ ఆ గృహవ్యవహారాల్లో చనువు, స్వాతంత్ర్యత పొందింది. సుదర్శనానికికూడ ఆమెపై ఒక విధమైన అభిమానమేర్పడింది. అనాథయగు తనకాశ్రయమిచ్చి కాపాడుచున్న సుశీలా సుదర్శనులకు తన సపర్య సేవలతో కృతజ్ఞత వ్యక్తపరచేది రాధ. క్రమంగా సుశీల కొంగున కట్టుబడియుండే తాళపు చెవులగుత్తి రాధ కొంగున అమర్చబడింది.

* * *

రాధ వినయ విధేయతలను, అద్వితీయమైన ఆమె గృహ నిర్వహణా నైపుణ్యాన్ని చూచి సుదర్శన్ చాల సంతోషించాడు. ఆమెపై నానాటికి అతని హృదయంలో ప్రేమ బీజాలు నాటుకున్నాయి. అమాయికయగు సుశీలకీ సంగతి తెలియదు. పురాణపఠనం, దైవపితృ తర్పణాలు ఉపవాస

వ్రతములు తప్ప యితర విషయ వ్యాసంగం ఆమెకు లేదు. సుదర్శన్ కేవలం శృంగార పురుషుడు, వ్రతోపవాసాల పేర్లువింటే విసుగుకొనేవాడు. భయభక్తులు కలవాడగుటవలన తన విసుగును బహిర్గత మొనర్చే వాడుకాడు. ఉపవాసాలతో కృశిస్తూన్న సుశీలను చూచే కన్నులతో నవయవ్వనముతో ప్రకాశిస్తున్న రాధ రూపసిరిని చూస్తూంటే అతను ఏదో తీరని కోర్కెలతో బాధపడుతూండే వాడు. రాధను లోబరచుకొనే ప్రయత్నాలు చేస్తూండేవాడు. తుదకు రాధ వంచితయైనది. రాధా సుదర్శనుల చెలిమి ఇంటా, బయటా గుసగుసలు పెనవేశాయి. ఒక్కొక్క సమయాన సుదర్శనాన్ని రాధ మందలించేది, తమ ప్రేమ లోకవిరుద్ధమని. ఏదో పుక్కిటి పురాణ గాథలను జెప్పి ఆమెను ఓదార్చేడువాడు సుదర్శనుడు. "పాపానికైనా జడియరా'' అనేది రాధ పాపభీతి నాకు కలదు కాని నాచర్య నా పంచాంగంలో పాప భూయిష్టమని వ్రాయబడలేదు. ఈ ప్రపంచమంతా ప్రేమ పాలితం, ప్రేమమయం... యింకేం సందేహం నీకు? అనే వాడు సుదర్శన్. రాధ పూర్తిగ సుదర్శనానికి వశమై పోయింది.

* * *

సుశీలకు తనస్థానం తల్లక్రిందులైందని బోధపడింది. పతిని యెదురాడే శక్తి ఆమెకు లేదు. "సతికి పతియే దైవం! పతియే నిరసించిన సతిగతి ఏమికావాలి? పతి నిరసించిన సతి జీవితము బ్రతుకుచేటు గదా!'' అని సుశీల ఏకాంతంగా విలపిస్తూ "ఓరిమి కనకతుల్య"మని ఒక "విధమైన అమృతత్వమందిమిడియున్నద"ని మా అమ్మ చెప్పుతుండేది నేనలా ఓర్పుతో సహన శక్తిని పురికొల్పి పతియొక్క నిర్దయా తుషారాన్ని తాలిమి అనే ఆతపకాంతిచే పటాపంచలొనరించడమే నా కిక త్రోవ. పరమేశ్వరా నీవే శరణ్యం," అని ప్రార్థించేది.

సుదర్శనం ప్రవర్తన యిప్పుడు పూర్తిగమారి పోయింది. ఇల్లూ వాకిలీ అనక అహర్నిశలు ప్రేమోపవిహారాల్లో ఆస్తి దుర్వ్యయమై చెదరిపోయింది. ప్రజలకు అభిమానం నశించింది. అప్పులవాళ్లు సుశీలను శ్రమపెడుతూండేవారు. సుశీలకేమీ తోచడంలేదు. వృద్ధాప్యముతో రోగగ్రస్తయగు అత్తగారి పాదాలపై విషణ్ణ వదనంతోపడి ఘోషించేది. పుత్రుని దుదుష్ప్రవర్తన విన్నకొద్దీ ఆమె మనోవ్యాధి అస్పష్ట హృదయంలో అగ్నిగోళాలు బ్రద్దలైనట్లుండేది. సుష్కించిన హస్తాలతో సుశీలను హృదయానికి హత్తుకొని "విచారించకు తల్లీ, ఏనాటికైనా నీభర్తలో పరివర్తన కలుగక మానదు. యింతకన్నా ఏం చెప్పేది నీకు! విజ్ఞానవతివి నీకు తెలియనిదేమున్నది! అంతా పరమేశ్వరుని ఆజ్ఞ. నా మరణమాసన్నమవుతున్నది. కుమారుడవైనా కుమార్తెవైనా నీవే తల్లీ! నా పట్టెడి దేహాన్ని పిడికెడు బుగ్గిచేసి వ్యథతో వీడిన నా ఆత్మకు శాంతిచేకూర్చు" అనేది అత్తగారు. ఈ మాటలు వింటూన్న సుశీల కన్నీరు మున్నీరై పోయేది. అత్తగారి అంత్యావస్థ అనేమాట తలంపు కలిగితే తుఫాను మధ్య ఓడవలె తన స్థితినితలచి గడగడ వణకేది. తలిదండ్రుల కరువైన తన జీవితానికి ఆశ యెక్కడిది? ఆమె స్థితి నానాటికి దుర్భరమైపోవుచున్నది. దిన దినం శరీరం కృశించి పోవుచున్నది శిరోజాలు సంస్కారహీనమై జడలుకట్టి పోతున్నవి. అత్తగారి పరిచర్యలో నిద్రాహారాలు విసర్జించి ఆమె అంత్యదశలో విచారముతో మునిగియుండేది.

* * *

కలకత్తాలో దుర్గామహోత్సవాలు చూచుటకు రాధా సుదర్శనులు ప్రయాణ సన్నాహములో నున్నారు. తల్లి దశమావస్థలో వున్నది. ఇంటిలో యిట్టి విషమావస్థ ఆవిర్భవించడం, పతి కలకత్తా ప్రయాణ సన్నాహం, చూచి సుశీల దీన వదనముతో భర్త పాదములపైబడి ప్రయాణ మాపమని ప్రార్థించెను. "ప్రయాణపువేళ నాకు బుద్ధులు గరప చూపుచున్నావా''యని పాదముల నంటియున్న సుశీలను పదాఘాతముచే త్రోసివేయ ఆమె అశక్తయై గజము దూరమున తృళ్లిపడి పోయనది. ప్రయాణాహ్లాదయైయున్న రాధ వచ్చి "పతికి సతిపై యెంతటి కారుణ్యం''అని పరిహసించి హాసోన్ముఖియై బండివైపుకు నడచింది.

* * *

సుశీల అత్తగారు తనువుచాలించింది. శేషించినచేయూత కూడ నాటితో సుశీలకు చేజారిపోయింది. కలకత్తాకువెళ్లిన భర్త తిరిగి రాలేదు. సంవత్సరాలు గడిచి పోయినవి. అతని జాడలేదు ఆస్తిపాస్తుల నమ్మి ఋణముల తీర్చివేసి ఏకాంత

వాసియగు జీవనానికి సన్యాసాశ్రమం, తాపసజీవనం, ముక్తి పదమని నమ్మి మోక్షగామినియై విశ్వేశ్వరుని సేవింప కాశీ క్షేత్రమునకు బయలుదేరినది.

*   *   *

అది కార్తికమాసం. విశ్వేశ్వరుని దర్శనార్థమై జనుల రాక పోకలచే క్రిక్కిరిసియుండెను. జడలుకట్టిన కేశ కలాపంతో, కంఠాన ధరించిన రుద్రాక్షమాలలతో ఒడలంత విభూతి కాంతులతో, తపస్వినియగు సుశీల స్వరూపము ఆ మహాజనరాశిలో గంపెడు రాళ్ళలో రత్నమువలె వెలుగుచుండెను. ఒక చేతిలో జపమాల యింకో చేతిలో పావన నదీ తోయాలు నిండిన పాత్ర పుష్పమాలలు మొదలైన పూజాద్రవ్యములతో పంచాక్షరీ మంత్రమును జపించుకొంటూ మూర్తీభవించిన భక్త్యావేశము ముఖముపై లాస్యమాడ ముందున్న వారు తమకు తామె తప్పుకొనగా సుశీల గర్భాలయములో ప్రవేసించి "నిరతము నిన్నే నమ్మియుంటిరా నీలకంఠ వరదా— అనాథలగు నాబోటి యువిదల కాశ్రయ మియ్యవె మదన హరా "అని ప్రణమిల్లి పుష్పమాలలతో నర్చించి, శ్రీ విశాలాక్షిని దర్శించి మిట్ట మధ్యాహ్నమైన వెనుక ఆభవునిగుడి వదలి నిజాశ్రమానికి జేరి ప్రసాదము స్వీకరింప బోవుచుండ, "భజగోవిందం, భజగోవిందం గోవిందం భజ మూఢమతే" అనుశ్లోకం పాడుచూ అంధుడైన ఒక కాషాయ వస్త్రధారి కట్టుసహాయంతో ఆశ్రమానికి జేరి పట్టెడన్నము పెట్టుడని యర్థించెను. సన్యాసి రోదనంవిని జాలిపడి భుజించ బోయే ఫలహారమును కొంతయిచ్చుటకై వచ్చిన సుశీలకు అంధ సన్యాసివదనం సుపరిచితమైనదిగ కనుపింప నిశ్చేష్టయైనది. గాని అతడేనా ?...అవునా...కాదా!...ఆలోచించుచున్న సుశీలకు... వేదనాభరంతో ఆ భిక్షుకసన్యాసి...

పన్నితి మాయోపాయములన్
పెట్టితి పతివ్రతను పలుబాములు
దేవా మోక్షమిక గలదె
నాకీ జగాన !

లొంగిపోతిని నీదు శిక్షాస్మృతికి
ఆరగించితి నాదుపాప ఫలముల
దేవా మోక్షమిక గలదె
నాకీ జగాన !

కటిక చీకటిలోన నెత్తుర్తి ఏడ్వనా
వాగులై ప్రవహించు పరితాపాశ్రులు
కదలింపవో నీదు పాషాణ హృదయమునను
నాబోటి వానికీ జగాన
మోక్షమికగలదె నాకీజగాన !

ఈ చీకటుల్ చెదటి కాంతులు క్రమ్మనా
ఏనెప్పటికైన వీక్షింతు నాచెలిని
దేవా మోక్షమిక గలదే-
నాకీజగాన !

అమృతవానలలో-గగనకాంతులలోన
విమలచరితలలోన-వికసించు నా సుశీల
దేవా మోక్షమికగలదె
నాకీ జగాన !

అని పాడుచు హృదయాగ్ని ప్రజ్వరిల్ల "నా ప్రాణములు గైకొమ్ము సుశీలా...శిక్షింపు మ"నుచు అరుగుపై తలను బాదుకొనుచుండ దిగ్భ్రాంతయై నిలుచున్న సుశీల సన్యాసి తన నామమె పలుసారులు పలుకుచుండుట, తన నాధుని పరిచయ కంఠం విని, "నాధా...సుశీల సర్వకాలములయందు మీ పదదాసియే ! మన్నింపుడు సన్యాసి వేషమున మిమ్ము గుర్తింపలేక పోయితి" ననుచు పతిపాదములపై వ్రాలెను.

సన్యాసి ఆనందమునకు మేరలేదు. "నా సుశీల ... నా కాశ్రయ మిచ్చినదా ? నిజమా ! పరమేశ్వరా ! నా సుశీల దరికి నన్ను జేర్చితివా ?" యనుచు దిగ్భ్రమతో ఆనందాశ్రులు రాల్చెను—

అలవాటు

✻ శ్రీ వై. యస్. రావు ✻

అలవాట్లు రెండురకాలు. మంచి అలవాట్లు, చెడ్డ అలవాట్లు. యివి రెండూ మనం పుట్టిన దగ్గరనుండి మన జీవిత పంథాల్లో ఎదుర్కొంటాయి. మంచిఅలవాట్లు ఎన్నిరకాలు చెడ్డ అలవాట్లు ఎన్ని రకాలు, ఏదిమంచిది, ఏది మనకు అవసరము అనే వాటిని గురించి చర్చించడానికి నేను ఏమంత మేధావినిగాను. కానీ, నిత్య జీవితంలో మనలో ఎందరకీ అలవాటు అనే పదాన్ని ఉపయోగించవలసిన అగత్యమేర్పడుతుంది, అనే దాన్ని గురించి కొంచెం చూచాయగా మీకు చెప్పాలనివుంది.

"రావోయి రాముడూ, లోపలికిరా. బయటే నుంచున్నావేం" అంటే,

"పరవాలేదండి. కొత్తగా ఒకళ్ళ యింటికి నేను వెళ్ళే వెళ్ళను" అంటాడు.

పైన చెప్పింది ఒక రకం అలవాటు. సిగ్గు పడకుండా వుండలేక పోవడం ఒక అలవాటేమో.

"ఇదుగోనండి తమలపాకులు వేసుకోండి" అంటే

"అబ్బే నాకు అలవాటు లేదండి" అంటాడు.

యిక్కడ నిజంగానే అలవాటులేని వాళ్ళను సంధిస్తూ వుంటాం.

"ఏమండీ ఈ సిగరెట్టు కాల్చడం మానేయ లేరూ!" అని భార్య దీనంగా భర్తకళ్ళలోకి చూస్తూ అడుగుతే

"ఎంతో ప్రయత్నించేను, సరళా! కాని మాన లేక పోయాను. చాల చిన్నప్పట్నుండీ బాగా అలవాటు అయి పోయింద"ని జాలిగా అంటాడు. యిది నవ నాగరిక ప్రపంచములో మానలేనటువంటి జాలి చూపవలసి నటువంటి అలవాటు.

అమ్మలక్కలు మధ్యాహ్నపు ముచ్చట్లలో పిల్లాడుగాని వచ్చి గోలచేస్తే, రెండువడ్డించి "ఎవరితోన్నా మాట్లాడుతున్నప్పుడు గోల చేయవద్దని ఎన్నిసార్లు అన్నాను? ఎన్ని తన్నినా ఈ అలవాటు మానడమ్మా" అంటూ రాగం తీస్తుంది.

మరి నాలాంటి పిచ్చిరచయితలకు ఉన్నదిలేనిది కల్పించి ఏదో ఒకటి వ్రాయడం కూడఒక అలవాటే.

కొందరు ఆఫీసుకి సరిగ్గా టైముకు వెళ్ళాలనుకొంటూనే ఆలస్యముగా వెళ్ళడం కూడ అలవాటులలో ఒక రకంలో చేరుతుంది. మిగతా వారు అతన్ని చూచి "ఆ! రోజు యితను యింతే"యని అనడం కూడ ఒక అలవాటే.

రేడియోలో ఒక్కొక్కప్పుడు చెత్తసంగీతం, రికార్డులు, వినడంకూడ అలవాటే. బస్సుకి డబ్బులున్నానడిచి ఆఫీసుకు వెళ్ళడం అలవాటు కిందేచెల్లుతుంది. "నేను సామాన్యంగా బస్సుగాని, ట్రాముగాని ఎక్కే అలవాటే లేదండి"యని తనను గురించి అడిగే వారితోనెల్ల అనడంకూడ అలవాటే.

మనం తెలిసి చేయవలసిన కొన్ని చిన్న మన్నింప దగిన తప్పులను, పొరపాటులను ఎవరైనావిమర్శిస్తారనుకోండి. సరే అలాగే అనేమాటల్తో పోనీక ఘరా నాగా "ఆ! నాకు అలవాటు అయి పోయింది" అని అనేస్తారు. కొందరు చేసిన తప్పులను మనం వారికి "అలవాటు మీద అలా చేసాను కోప్పడకండి"అని అంటారు. అర్థంలేని అలవాటుగల వాళ్ళను చూస్తే లాగి లెంపకాయ యిద్దామా అని అనిపిస్తుంది. కొందరు ఈ అలవాటు అనే పదాన్ని సంగతి, సందర్భం, లేకుండా ప్రతిదానికి అలవాటు, అలవాటు అని అంటూవుంటారు. అది ఎంతో చెడ్డ వాళ్ళకు తెలియదేమో. అసలు అలవాటు అనేపదమే చాల చెడ్డది. దానిని ఉపయోగించడం తగ్గించుకోవాలి. చీటికి మాటికి ఆలవాటు అని అనడంకూడ చెడ్డఅలవాటే సుమండీ! (ఇక సెలవు)

నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయము

శ్రీయుత గాలి బాలసుందర రావుగారు, నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయమునకు రూ. 20-0-0లు విరాళముగా పంపిరి. డిసెంబరు 26వ తేదీకి ఆమె స్వర్గస్థురాలై 4 సం॥లు నిండినవి. ఈ సందర్భములో ఆమె గౌరవార్థము ఈయబడిన విరాళమిది. ఇందుకు మా కృతజ్ఞత.

ఆమెపేర స్థాపించిన గ్రంథాలయము పెక్కుమంది సోదరీమణుల కుపకరించుచున్నది. సుహృద్వరులు ప్రత్యేక విరాళములచేత యీ గ్రంథాలయమును పోషించవలెనని కోరుచున్నాము.

కార్యదర్శిని

పులావ్ అనునది పారసీకపదం. అన్నముతోగూడ వేరుకాయ గూరలుచేర్చి వండిన పదార్థమని దీనిభావము. దీనినే మన ప్రాంతీయులు 'భాత్' అని అందురు. కొన్ని శాకములతో యీభాత్‌ను తయారు చేయువిధమును ఈదిగువ వివరింతును.

టొమాటో భాత్

$\frac{1}{2}$ పడి సన్నని బియ్యం, 5 పలముల నెయ్యి ఉల్లిపాయలు, కొత్తిమిరి, కొద్దిగా అల్లం, వొక కొబ్బరికాయ, కొద్దిగా లవంగాలు, యాలక్కాయలు, దాల్చిణచెక్క మొదలైనవి సిద్ధముగా నుంచుకొనవలెను.

టొమాటోలు, ఉల్లిపాయలు తఱుగుకొని వుంచుకొనవలెను. అల్లం, వెల్లుల్లి వేరు వేరుగా నూరుకొని వుంచుకొనవలెను. కొబ్బరికోరు మెత్తగారుబ్బి, దానిపాలుతీసి, తయారుగా నుంచుకొనవలెను. తరువాత బియ్యము కడిగి, వుడుకుచున్న నీటిలోపోసి, వొక్కవుడుకు రాగానే, దింపి వార్చవలెను ఇంకొక పాత్ర పొయ్యి మీద పెట్టి, దానిలో నెయ్యిపోసి, అదిబాగుగా కాగిన తరువాత, వుల్లిపాయలు, వెల్లుల్లివేసి, అవి కొద్దిగా వేగిన తరువాత, టొమాటో ముక్కలు, లవంగాలు, యాలక్కాయలు, దాల్చినచెక్క, పచ్చిమిరపకాయలువేసి, కొంచెం సేపు బాగుగా వుడకనివ్వవలెను. కొబ్బరి పాలలో అల్లం, వుప్పు కలిపి ఆ పాలు పొయ్యిమీది పాత్రలో పోసి పిదప అన్నము, కొత్తిమిరి వేసి మెత్తగా వుడకనిచ్చి దింపవలెను.

వంకాయ అన్నము

$\frac{1}{2}$ అరౌను మినపపప్పు, కొద్దిగా ధనియాలు, తగినన్ని మిరపకాయలు, కొద్దిగా మిరియాలు, జీలకఱ్ఱ, జాజికాయ, జాపత్రి, లవంగాలు నేతిలోవేయించి పొడికొట్టుకొనవలెను. ఇవి బాగుగా కలిగిన తరువాత 1 చిప్ప కొబ్బరికోరు వుప్పు వేసి మరల కొంచెము దంచవలెను. ఈ పొడిని రెండు సమ భాగములుగా చేసి, వానిలో వొక భాగమును కొంచెము చింతపండులో కలిపి వుంచుకొనవలెను.

పొయ్యిమీద వొక పెద్దబాణలి పెట్టి, దానిలో $\frac{1}{4}$ వీశ నెయ్యిపోసి, మిరపకాయలు, సెనగపప్పు, మినపప్పు, ఆవాలు, జీలకఱ్ఱ తిరగమాతవేయవలెను. దానిలో $\frac{1}{2}$ వీశ వంకాయలు ముక్కలుగా తఱిగివేసి, వానిలో చింతపండు గుజ్జుతో కలిపి వుంచుకున్న పొడినివేసి, కొద్దిగా నీరుచల్లి, సన్ననిసెగ మీద వుంచవలెను.

ప్రక్కన యింకొక పొయ్యి మీద, వొక పాత్రలో $\frac{1}{2}$ పడి బియ్యపుఅన్నము కొంచెము బిరుసుగా వార్చవలెను. (ఇష్టమైనవారు దీనిలో పసుపుపొడికూడ వేసుకొనవచ్చును) ఈ అన్నము వుమ్మగిలిన తరువాత దానిలో $2\frac{1}{2}$ పలం నెయ్యిపోసి కలిపి, వేరుగా నుంచిన సగము పొడిని అన్నములో వేసి కలిపి, ఆ పొడి బాగుగా కలిసిన తరువాత, వంకాయ కూరను అందులో వేసి, మరల గరిట కాడతో (వంకాయ ముక్కలు తునిగి పోకుండ, జాగ్రత్తగా) కలిపి, మంటను తీసివేసి, నిప్పులమీద 5 నిమిషములపాటు వుండనిచ్చి దింపవలెను.

మెంతికూర అన్నము

పైన చెప్పిన పొడులన్నియు తయారుగా నుంచుకొనవలెను. 6 కట్టల మెంతి కూరను బాగుగా కడిగి, నీటిలో

వుప్పువేసి వుడికించి, వడియకట్టి నీరు పిండుకొని వుంచుకొన వలెను. ½ పడి బియ్యపు అన్నము వండి, తరువాత పొయ్యి మీద వొక బాణలిపెట్టి, తిరగమాతవేసి, మెంతి కూరవేసి, అది కొంచమువేగిన తరువాత, అన్నమునువేసి, దంచి వుంచుకున్న పొడిచల్లి, బాగుగా కలిపి, ఆఖరున 2 పలముల నెయ్యిపోసి కలిపి దించుకోవలెను.

వాంగీభాత్

ఇదియు వంకాయఅన్నమే. దీనిని వుల్లిపాయలు, మసాల దినుసులు లేకుండ తయారుచేయు విధమిది.

కొద్దిగా ధనియాలు, ½ అశౌను సెనగపప్పు, ½ అశౌను మినపప్పు, ¼ అశౌను కందిపప్పు, తగిన మిరపకాయలు, కొద్దిగా జీలకఱ్ఱ, కొద్దిగా యింగువ యెండుకొబ్బరి నేతిలో వేయించి దానికి తగినంత వుప్పువేసి, పొడిగొట్టుకొనవలెను.

¼ పడి బియ్యపు అన్నము కొంచెము బిరుసుగా వార్చి వుంచుకొనవలెను.

15 పలముల లేత వంకాయలు సన్నని ముక్కలుగా తఱిగి వుప్పురాసి వుంచుకొనవలెను.

పొయ్యిమీద వొక పెద్ద బాణలి పెట్టి, 10 పలముల నెయ్యిపోసి, అది కాగిన తరువాత, వంకాయ ముక్కలను బాగా పిండి, ఆ నేతిలో వేసి అవి వేగిన తరువాత అన్నమును వేసి కలిపి, దంచి వుంచుకున్న పొడి చల్లి చక్కగా కలిపి పొయ్యిమీదినుంచి దింపి సన్నని నిప్పుమీద పెట్టి, అప్పుడప్పుడు కలుపుతూ 15 లేక 20 నిమిషములైన పిదప దించి మూతపెట్టవలెను.

దీనిని అన్నముతోనే కాక, గోధుమ రవతోకూడ చేయ వచ్చును.

ఈ విధముగానే, వీటినేకాక మనము యితర కూరలతో కూడ, మన అభిరుచికి తగినట్లు, (వూహించుకొని) యెన్ని యోరకములు తయారు చేసుకొనవచ్చును. కాని వీని కన్నిటికిని కొద్ది ఓపిక అవసరము.

"కమల"

శ్యామల, సుందరుడు

"దేవి"

సముద్ర తీరాన వున్నదా చిన్నపల్లె. ఆ వూరికంతా వుండేవి పదే సంసారాలు. అంతా బీదవారే. రెక్కలాడితే డొక్కలు లేవాలి. గోపరాజు, రామరాజు యిరుగు పొరుగు వారు. చీకు చింతాలేని చిన్న సంసారులు. గోపరాజుగారి అబ్బాయి పేరు సుందరుడు. రామరాజుగారి అమ్మాయి శ్యామల. గోపరాజు రామరాజును తమ్ముడూ అనేవాడు. శ్యామల సుందరుని "అన్నయ్యా" అనేది. రామరాజు వ్యాపారి. గోపరాజు కర్షకుడు. బస్తీకి బోయినపుడు రామరాజు శ్యామలకు పూలు, రంగు రంగుల గాజులు దెచ్చేవాడు. సుందరుని దీసికొనిపోయి బస్తీతమాషలన్నీ జూపేవాడు. పంటలు వచ్చినపుడు రామరాజు శ్యామలకు రెండు కట్టల ధాన్యం బహుమాన మిచ్చేవాడు. ఆ ధాన్యము అమ్మిన డబ్బుతో బొమ్మల పెళ్ళి మహోత్సాహంగా జేసేది శ్యామల. శ్యామలా సుందరులు కలిసి బడికిపోయే వారు. పంతులు దండిస్తే యిద్దరు యేడ్చేవారు. వారికావూరి పిల్లలతో స్నేహములేదు. వారికి నేస్తాలు కొన్నిపిట్టలు, గులాబి, మల్లిపాదలు.

ఇంత చక్కని సంసారాలకు తిప్పలొచ్చాయి. విష జ్వరాలు పల్లెప్రజలను సర్వనాశము జేశాయి. శ్యామలతండ్రి చనిపోయాడు. గోపరాజు మంచమెక్కాడు. శ్యామల తల్లికీ దూరదేశంలో అన్నదమ్ములున్నారు. చెల్లెలి దుస్థితి జూచి వారు ఆమెను తమ యింటికిరమ్మన్నారు. ఉన్న ఆ కాస్తడబ్బు వారిచేతికేయిస్తే బిడ్డనుపెంచి పెద్దదాన్ని జేసి ఒకరిచేతుల్లో బెట్టేపూచి వారిమీదనే యుంటుందని గోపరాజుగారి సలహా వేడింది శ్యామల తల్లి. మంచి మాటే నన్నాడు గోపరాజు. వియోగబాధ ఆ రెండు సంసారాల నావరించింది కాని యెడబాటెరుగని ఆ పాపలకు భరించ రానిదైనది. శ్యామల వెళ్ళి పోతుందని సుందరుడు సుందరుని విడిచి వెళ్ళాలని శ్యామల బెంగెట్టుకున్నారు.

ఇసుక తిన్నెమీద అంతా గూర్చొని శ్యామలాసుందరులిలా మొదలెట్టారు ప్రయాణము దగ్గరపడగా. "చెల్లీ యెప్పుడు వస్తావు?"

"నాకేం దెలుసు అన్నయ్యా? ఒక్క పది రోజులుండి వచ్చేయమూ?

"ఏమో?"

"అన్నయ్యా, నీవు నాకోరకు బెంగెట్టుకోకేం. నేను ఎప్పుడూ నిన్నే తలచుకొంటూ ఆడుకుంటా. మరి నిన్నెప్పుడు మరచి పోను. నీవు కూడ నన్ను జ్ఞాపకముంచుకొంటావా?"

"చెల్లీ నీవు లేక పోతే మన పిట్టలు చచ్చిపోతాయేమోనని భయమేస్తున్నది. గులాబి మొక్కలు, వల్లెలు నీవు లేక పోతే బెంగెట్టుకోవు? పిన్ని వాళ్ళ అన్నలతో బోతుంది. నీవు యిక్కడ నీ అన్నయ్యాదగ్గనే వుండిపోరాదు" శ్యామలకీమాట బాగా నచ్చింది. అమ్మ వాళ్ళ అన్నయ్యలతో పోతే తనూయెందుకు బోవాలి?

ఒక్క పరుగులో యిల్లుజేరింది శ్యామల. తన వేదాంతం ప్రసంగించింది.

"సుందర అన్నయ్య యేడుస్తున్నాడే అమ్మా. నేను రాను. మీ అన్నలవూరు నీవుపోవే. నేను మా అన్న ఊళ్లో ఉంటాను. పిట్టలు యేడుస్తాయి. నేనురానే" అని చెప్పే కూతుర్నిజూచి యేడవాలో నవ్వాలో తెలియలా ఆమె తల్లికి.

"పిచ్చి తల్లీ! నీవులేకుంటే నేనేమిగాను? నేను చచ్చిపోనూ! సుందరునికి నేను జెబుతాలే. త్వరలో మనము వచ్చివేస్తాముగా, ఏడవకు మరి" అని నచ్చచెప్పింది సీతమ్మ. అమ్మ మాటలు అర్థంజేసుకున్నది శ్యామల.

శ్యామల వెళ్ళిపోతున్నదని పిట్టలకంతా జెప్పేశాడు సుందరుడు. శ్యామల తన పెంపుడు మొక్కలకంతా నమ

స్కారాలు జెప్పింది. సుందరుడి దగ్గర సెలవు తీసికొని వచ్చింది శ్యామల.

"అన్నయ్యా నువ్వు చదువుకొని పెద్ద ఉద్యోగం జేస్తావని అమ్మ జెబుతుంది. నాకు కావలసినంత డబ్బు యిస్తావా? నాకు యేసహాయం గావల్సినా నిన్నే అడుగుతా, చేసి పెడతావా?"

"తప్పక జేస్తా చెల్లీ. నీ కొరకని పెద్దచదువుచదివి డబ్బు సంపాదిస్తాను"

"మరి నువ్వు నాకోసం యేడ్వనని ఒట్టువేసుకో."

"ఏడ్వను."

"మరి నేను వెళ్ళిరానా అమ్మ పిలుస్తున్నది"

"చెల్లీ నన్ను నీవు మరచిపోకుండా నా చిన్నిబొమ్మను యిస్తాను. నీవు దీనిని పారేశావా నన్ను మరచి పోయినట్లే"

శ్యామల మేనమామలతో వెళ్ళిపోయింది. ఏమి తోచక సుందరుడు వాళ్ళమ్మదగ్గరే బిక్క ముఖంవేసి కూర్చున్నాడు పుట్టిననాటనుంచి యెనిమిది సంవత్సరములు ఒక్క రెమ్మకు బూచిన రెండు గులాబులవలె ఆడిపాడిన తన నేస్తం ముక్కు ముఖము తెలియని బస్తీకి వెళ్ళి పోయింది. పిట్టలకు మేత బెట్టుటకు యిసుక గుట్టవద్దకువచ్చి పిలిస్తే శ్యామల నేస్తాలైన పిట్టలు దగ్గరకు రాలేదు. శ్యామల బస్తీ వెళ్ళి పోయిందని యిహ మీదట వాటికి గింజలు తనే వేయాలని వచ్చితిని పొమ్మని యెన్నివిధాల జెప్పినా అవి వినిపించుకో లేదు. పిట్టల యేడుపు విన్న సుందరుడు బావురు మన్నాడు. శ్యామల పెంచే మొక్కలకు నీళ్లు బోశాడు. మరునాడు శ్యామల పిట్టలు మేతదినలేదు. సుందరుడు యిన్ని రోజులు శ్యామలతో పిట్టలతో ఆడేవాడేగాని యితర బాలురతో స్నేహంలేదు. పిచ్చివాడిలా దిరిగేవాడు. కొడుకు దిగులు జూచి వాళ్ల అమ్మకుగూడ యెంతో బెంగగా వుండేది.

ఒకనాడు సుందరుడు అన్నయ్యవద్ద కూర్చొని మొదలెట్టాడు. "అమ్మా, చెల్లాయి యీ వేళకు యేం జేస్తుంటుందే?"

"ఎప్పుడు చెల్లాయి మాటేనటరా? అన్నము దినడము లేదు, చదువు కోవడములేదు, దుస్తులు చూడు యెలా మాసి పోయాయో! నీవు యిలాగే యుంటే చెల్లాయికి వ్రాయిస్తాను నీవు యేడుస్తున్నావని"

"నేను యేడ్చానేమిటే అమ్మా? ఏడువనని చెల్లెలికి ఒట్టువేశాను అందువలననే యేడువలేదు. మరి అబద్ధాలు గూడ వ్రాస్తావా?"

"లేదు తండ్రి, నీవు ఆడుచు పాడుచుంటే యేమి వ్రాయను. నీవు చదువుకొని పెద్దవుద్యోగివైతే చెల్లికి కావలసినన్ని చీరలు సారెలు బెట్టవచ్చు"

కొన్ని సంవత్సరాలు కాల గర్భంలో దొర్లి పోయినవి. శ్యామల యువతి. సుందరుడు యువకుడు. దూరదేశంలో నున్న శ్యామల తల్లి సుందరుని తల్లిదండ్రుల క్షేమ సమాచారాలు దెలుపుచుండేడిది. పెద్ద వుద్యోగస్థుడైతే కావలసినంత డబ్బు చెల్లాయికి సహాయపడవచ్చు. ఈ ధోరణిలో బడి సుందరుడు చదువుతో హతమత్తమై పోతున్నాడు.

కాలమొక విధముగా నడవదు. శ్యామల వెళ్ళినదేశంలో దుర్భరమైన కరువు వచ్చుటవలన తల్లీ బిడ్డల పోషణ పేద వారైన అన్నదమ్ములకు భారమనిపించింది. బంధుజనానికి దూరమైపోతే పిల్లకుమంచి సంబంధము దొరకదని సీతమ్మ శ్యామలను తన అక్కగారివద్ద విడిచి, తను సుందరుని ఊరు జేరింది. సుందరుని తండ్రి మరణించాడు. తల్లికితోడు పిన్ని వచ్చినది గదాయని సంతోషించాడు సుందరుడు.

"శ్యామల రాలేదేమి పిన్నీ?"

"నేనే విడిచివచ్చాను నాయనా. శ్యామల నీవుజూచిన యెనిమిది సంవత్సరాల బాలికగా దిప్పుడు. నీలాగే పెరిగి పోయినది. పెళ్ళిచేయవలసిన రోజులుగదా. నాతో యీ దేశంవస్తే యిక్కడ మనమేమి తిప్పలు బడగలం? బరువు భారము మా అక్కయ్య మీదవేసి పిల్లనొకింటి దానిని జేయమని చెప్పివచ్చాను"

"చెల్లీ, శ్యామల సుందరుని జ్ఞాపకముంచుకొనియున్నదా? తన చదువేమో, శ్యామల కబుర్లేమో దప్ప ఒక్కవిషయము పట్టించుకోడు సుందరుడు చిన్ననాటి నేస్తాలను జూచాను గాని యింత వెఱ్ఱిబాగుల వానిని జూడలేదు" అన్నది సుందరుని తల్లి.

"అది పూర్వజన్మ ఋణానుబంధము దప్పమరేమిగాదు! 'ఆడపిల్లవమ్మా, ఎప్పుడు ఒక పురుషుని గురించి చెబుతుంటే యెవరైనా వింటే బాగుండదు. పెళ్ళిగావలసిన దానవు' అని శ్యామలతో నేను పలికితినా బిక్క ముఖంవేసి అన్నయ్య దగ్గరనుంచి లాక్కొచ్చావు. ఈ కంపు ఊరిలో నన్ను ఖైదీని జేశావు. నన్ను అన్నయ్యను గురించి చెప్ప వద్దంటావేమే, అంటుంది

"మా బంగారు తల్లి బస్తీకి వెళ్లినదన్నమాటేగాని దాని ప్రాణాలన్ని యీ పల్లెలోనే యున్నవన్నమాట" అన్నది సుందరుని తల్లి.

"పిన్నీ శ్యామలకు యెప్పుడు పెళ్ళి?"

"పేదవారిపెళ్లి అంతత్వరగా అవుతుందా నాయనా?"

"బంగారు చిలుకవంటి నా తల్లికి సంబంధాలు రాక పోతే మరెవరికౌతుంది సీతమ్మా పెళ్లి! దానికేమి లోపమని నీవంతగా బెంగెట్టుకుంటావు?"

"నీకేమమ్మా, నిక్షేపంలా బంగారు తండ్రిని గన్నావు. మా అవస్థ నీకేలాగు దెలియును. పిల్ల చక్కనిదైతే సరి పోయిందా? కట్నంమాట వున్నదిగా!"

"మాయ దారి కట్నాలు. మరిదిబోతూ యిచ్చిపోయినది భుక్తికే సరిపోయి యుంటుంది. చెల్లెలిపెళ్లి సుందరుడే జేయాలి. ఏంత మిగిల్చావు చెల్లెలి పెళ్లికి?"

"కర్రలేమి మిగిలిస్తారే? నాకున్న ఆస్థిలో చెల్లెలికి నాకు సమభాగాలు. మంచి సంబధం కుదిరితే మొత్తము మూడెకరాలు చెల్లికిచ్చి నేను బస్తీలో వుద్యోగం జేస్తాను"

"నీ బిడ్డలకు యేమి యిస్తావు?"

"పిన్నీ నాకు బిడ్డలువద్దు, పాపలు వద్దు. చెల్లి బిడ్డలకు గావలసిన విద్యా బుద్ధులు నేలేకుంటే సమంగా జరుగవు. వాళ్ళనుబెంచి పెద్దవారిని జేసేసరికి నేను ముసలివాడ నౌతును."

"ఇవేమి మాటలు సుందరా? బికారివై పోతానంటు న్నావు? ప్రశాంత జీవితాని కలవాటుబడ్డ నీవు ఆ పాడు బస్తీకిపోయి ఒకరి ముందు చేతులు జోడించుకొని నుంచుం టావా?"

"మరి శ్యామలకు పెళ్ళి యెలాగౌతుందే?"

"శ్యామల నెవరికో ఒకరికిచ్చి పెండ్లి జేస్తాను. బస్తీలలో పెద్ద పెద్ద సంబంధాలకు ప్రాకులాడితే నిన్ను బికారిని జేయాల్సినదే. ఇక్కడే మనలాగే కూలినాలి జేసుకునే వానికిస్తే శ్యామల ప్రాణం లేచివస్తుంది. నీవు ఒంటరివాడవై స్వగ్రామం విడిచిపోవ నవసరములేదు."

"అది కాదు పిన్నీ"

"జవాబు జెప్పకు సుందరా. ఇప్పటికే ఒక పెద్ద తప్పు జేశాను నాయనా. అన్నా చెల్లెండ్రను వేరుజేసి దుఃఖ పెట్టాను. అది చాలదని నిన్ను బికారిని జేయమంటావా? నీవు అలా ఉద్యోగాలకు పరపంచలు ప్రాకుచుంటే శ్యామల సుఖపడుతుందా? నీవు ఒకింటివాడవైతే రెండు సంసారాలు యిక్కడే హాయిగా వుండొచ్చు"

"నేను యెలాగు పెళ్లిజేసుకోను పిన్నీ. శ్యామల సంర క్షణ ఒకరు దీసుకొన్నా ఆమె బిడ్డల సంరక్షణ నేదీసు కోవాలి"

"చదువుకున్న వాడవు, నీకు నేను నచ్చ జెప్పగలనా? శ్యామలను రానీ. ఆమె యెలాగైనా నీ బుద్ధి మారుస్తుంది. ఆమెవద్దంటే అలాగే బ్రహ్మచారివై యుండువులే"

శ్యామల తల్లిలోని మాతృకంతా మురిసి పోయారు. ఉత్తరం అంది శ్యామల బయలు దేరినది. ఒక చిన్న నావలో తనువస్తున్నట్లు మూడవరోజు పదిగంటలకు రేవులో పడవ చేరును గాబట్టి సుందరుని బంపమని జాబు వ్రాసింది.

మూడురోజులు మూడు యుగాలుగా గడిచాయి సుంద రునికి. చిన్ననాటి స్నేస్తం తిరిగి వస్తున్నది. తెల్లవారక మునుపే లేచి సుందరుడు సముద్రతీరానికి జేరుకున్నాడు. ఎన్నో పుస్తకాలు జదివినాడు ఆమె లేని యీ యెనిమిది సంవత్సరాలలో. చెల్లికి చదువువచ్చు. ఇద్దరు హాయిగా సముద్రపు యిసుకలో కూర్చొని మరల అన్ని పుస్తకాలు చదువవచ్చు. చెల్లాయివస్తే మరల పిట్టలన్నీ వస్తాయేమో. సుందరుని మెదడులో ఊహాలు పరుగెత్తుచున్నవి. ఊహాలలో మునిగిన సుందరుని తలమీద చల్లనినీడ బడినది. తలెత్తి చూచాడు. ఒక్క మబ్బుతునక విలాసంగా ఆకాశ పథాన విహరిస్తున్నది. నీలాకాశాన అందాలు చిదిమే మేఘ కుమా

తని జూచి తన చెల్లెలుగూడ వడివడిగా యింటికి తేలివచ్చే స్తున్నదిగదా అని అనుకొంటున్నాడు సుందరుడు. ఇంతలో మబ్బుతునకలు ఒకటి, రెండు, మూడూ లెక్కకు మించి పెరిగిపోయాయి. నలుదిక్కుల నడ గొండలవలె వ్యాపించి ప్రళయగర్జన జేశాయి. సుందరుని మనస్సు ఝల్లుమన్నది. శారు మబ్బులవదోడు వచ్చాడు వాయుదేవుడు. హోరు మని సముద్రము మీదనుంచి గాలి బయలు దేరడము జూచి సుందరుడు తల్లడిల్లి పోయాడు. "దేవ దేవా! దయా మయా! నా చెల్లెలిని భద్రంగా దరిజేర్చు. ఇంతవరకు ఆ మెజాడేలేదు. తుపానును నీ జటాజూటములో మరికొన్ని గంటలుదాచు. దీనబాంధవా రక్షించు" అని యేమేమో ప్రొర్థిస్తున్నాడు సుందరుడు.

ప్రొద్దునబోయిన బిడ్డడు యిల్లుచేరలేదేమి చెప్పుమాయని యింటివద్ద తల్లులు యిరుగు పొరుగువారిని జేరబిలిచి సముద్ర తీరానికి బంపిరి. వారువచ్చి సుందరునిచూచి జాలి చూపు లతో సముద్రమువైపు జూచుచుండిరి. ఇంతలో సముద్రము మీద యేదోనల్లగా సుందరునికి గనుపించినది. పెద్ద పెద్ద చినుకులతో వర్షమారంభమై సముద్రములో భయంకర కెర టాలను లేచ్చగొట్టుచున్నది. వర్షముహెచ్చి సముద్రఘోష పెరిగి పోతున్నకొద్దీ ఆ చిన్న నల్లని వస్తువు, తెరచాపలు స్పష్టంగా కనుపించాయి. తన ప్రాణసమానమైన చెల్లెలిని దెచ్చేపడవ అదేనని నిర్ణయించుకున్నాడు సుందరుడు. కెరటాల తాకుడుకు పడవ ఆకులా అల్లలాడి పోతున్నది.

"అమ్మో, చెల్లీ జాగ్రత్త, భయపడకు, భగవంతుడు దయామయుడు"డంటూ పిచ్చికేకలువేస్తు తిరిగే సుందరుని అమాయిక ప్రేమనుజూచి అక్కడివారంతా అతనిని భయ పడవద్దని ధైర్యము జెప్పుచు దేవుని స్మరించుచూ నిల బడ్డారు.

పెనుగాలిహోరు హెచ్చిన కొలదీ తల్లుల మనస్సు లాగ లేదు. వారు సముద్రమునకేసి బయలుదేరిరి. కెరటాలపడికి తేలిపోతు పడవకొట్టుకొని వచ్చుచుండెను. ఇంకా ఒక్క మైలు గడచితేగాని పడవలోని వారు బయటబడరు. సరంగు గాని తెడ్లువేయువారుగాని యెవ్వరు గనుపించడము లేదు. ఒక స్త్రీమూర్తి దరీ త్రోవలేక కెరటాల పూపులకు తేలి పోయే ఆపదలోనుంచి చేతులెత్తి రక్షించమని వేడుకోవడం జూచాడు సుందరుడు. శ్యామల రూపును పోల్చుకో లేక పోయినా ఆమె శ్యామలయై యుండవలెనని ఊహించాడు. జీరాడే చీరతో, ఎగిరి పోతున్న జుట్టుతో ఆ మూర్తి నిస్స హాయమై చేతులెత్తి ప్రొర్థిస్తున్నది. ఆ దృశ్యము జూచిన సుందరుని హృదయం ద్రవించి పోయింది. సోదర ప్రేమ ఒక్కమారు విజృంభించినది.

"తాతా నేనువెళ్ళి చెల్లెలిని దీసికొనివస్తాను. పడవ మునిగి పోయేలాగున్నది"

"తొందరపడకు నాయనా. ఆ భయంకర సముద్రుడు నిన్ను భద్రముగా మరల రానిచ్చునా? కెరటాలు మహా భీభత్సంగా వున్నవి. భగవంతుడుదప్ప మరెవ్వరు ఆ బాలను రక్షించ లేరు. నామాట విను"అని ఓదారుస్తున్నాడు. సముద్రయానము జేసిన రామన్నకు పడవ తీరముజేరడ మసం భవమని దెలుసు. పడవ మునిగి పోతుందే. అయ్యో విధీ" అంటూ నాల్గువైపులనుంచి కేకలొక్కమారుగా ముట్టాయి.

"నన్ను యింకా పట్టుకుంటావేమి తాత! నీకేమైనా మతి బోయిందా? చెల్లి చచ్చిపోతుంది. చూడు చూడు పడవ మునిగిపోతున్నది నన్నువిడు" అంటూ ఉరికాడు సుందరుడు. తీరాన ప్రజలు హాహాకారాలు జేస్తున్నారు.

సుందరుడు పుట్టినది మొదలు సముద్రముతో చెలగా టములాడిన వాడు గాబట్టి చేపపిల్లలా సముద్రములోనికి జొచ్చుక పోయాడు. విధి విలాసాలు దుర్జ్ఞేయములు గదా. ఇంకెంతో, దూరములేదు. మునిగి పోయే పడవను జేరు చున్నాడు. భయపడవద్దని చేతులెత్తి చెల్లెలి కభయ మిస్తు న్నాడు. శ్యామల తన అన్నయ్యను గుర్తించింది. "అన్నా! వద్దు, వద్దు. నా కొరకు నీవు గూడ చావవద్దు. నిన్నుజూచా నురా యిక నాకు కోరికలు లేవు. నీవు ముందుకు రావద్దు" అంటూ పిచ్చిదానిలా కేకలువేసింది కాని సముద్రుడు ఆమె మాటలు సుందరునికి వినిపించ కూడదనే పట్టు బట్టినాడు. ప్రళయనినాదములో గ్రుంగిపోయింది నావ. సుందరుని ఆశలు నిరాశలై పోయినవి. తలపై పిడుగుబడినగి.

(తరువాయి 40వ పేజీలో)

చిత్రసమీక్ష : వాహినీ వారి “ లక్ష్మి ”

కవ్వించి నవ్వించే

జానపద చిత్రం

గుణసుందరి

డైరెక్షన్ : కె. వి. రెడ్డి, బి.యస్.సి.

1949లో వెలువడ్డ తెలుగు చిత్రాల్లో అగ్రతాంబూలము నందుకునే అర్హతగలది, వాహినీవారి ‘గుణసుందరి’. పరమేశ్వరుని భక్తవాత్సల్యము, ఈశ్వర సంకల్పము ముందు మానవ సంకల్పముయొక్క నిష్ఫలత, ఆయువు పట్టుగా గుణసుందరీ దేవియొక్క పాతివ్రత్యము ప్రధానవస్తువుగా, భక్తి, కరుణ, అద్భుత, హాస్యరసములతో, ప్రేక్షకులకు మిక్కిలి వినోదమును కలిగించునట్టి, జానపద గాథ ఇది.

పురుష సంతానలేమి కించుకయు వగవక, తల్లిలేని తన ముగ్గురు కుమార్తెలను అతిగారాబముతో పెంచి వారికి తన రాజ్యమును పట్టముగట్ట వేచియున్న ఉగ్రసేన మహారాజునకు ఒక అవ్యక్త మూర్ఖఫలాపేక్ష—తన గారాబు పట్టెలు తనకంటె అధికముగ, నెవ్వరినీ ప్రేమించరాదని. ఈ మూర్ఖతచే, అవివేకులైన తనమేనల్లుండ్రను తన పెద్ద కుమార్తెలకు భర్తలుగా, ఇల్లరికపుటల్లుండ్రుగా నిశ్చయించి, మూడవ కుమార్తెయగు గుణసుందరికి వరుని వెదకుచుండెను. తన షష్ఠి పూర్తి మహాసభలో, తన యీ యీప్సితమును సభికుల కెరింగించి, తన కుమార్తెలను తనయందుగల ప్రేమ గౌరవములను వివరింపుమని కోరగా, ధన కాంక్షులగు పెద్దవారిరువురు, తమకు తండ్రిని మించిన దైవముగాని, ప్రేమ గౌరవ పాత్రుండు గాని వేరులేడని, కుత్రిమ వచనములను పల్కిరి. సత్యశీలయగు గుణసుందరి మాత్రము, తనకు అపారమైన పితృవాత్సల్య మున్నప్పటికీ, తన భర్తనే తండ్రికన్న ఎక్కువ ప్రేమించుట స్త్రీ ధర్మము గనుక, తాను ఆ ధర్మమునకే బద్ధురాలు కాగలదని చెప్పెను. ఇందులకు తండ్రి కుపితుండై, వృద్ధుండు, అనాకారి, వికలాంగుండు అయిన పతియైనచో, తాను తన తండ్రికన్న ఎక్కువగా ప్రేమించగలదాయని ప్రశ్నించెను. ధీరయైన గుణసుందరి “దేవుండే అట్టి పతిని నిర్ణయించిన తప్పక నట్లే ప్రేమింతున”ని బదులుచెప్పెను. అవివేకియైన తండ్రి ప్రశ్నకు, తిరిగి నిశ్చలమతితో, తనకు పతిని నిర్ణయించునది దేవుండేగాని తన తండ్రికాదని మారుపల్కెను. దురహంకారియైన నృపుండు, కోపపరవశుండై, సుగుణపుంజమూ, సురూప లావణ్యా, అగర్భ శ్రీమంతురాలునగు తన గారాబుపట్టెను, కుంటి, గ్రుడ్డి, మూగవాడైన ఒక వృద్ధ దరిద్రునికికట్టబెట్టెను.

గుణసుందరీదేవి దీనినెట్లు భరించినది, తన పాతివ్రత్యాన్ని కాపాడుకుంటూ, కుపితుండైన తండ్రిచేత ఇంటినుండి తరిమివేయబడిగూడా తనకు గల పితృవాత్సల్యము నెట్లు నిరూపించ గలిగినది, తన భర్తురాలికి పరమేశ్వరుండు నిర్ణయించిన భర్త, వికలాంగుడైన దైవాధీనమేనా, రాజు అజ్ఞానము, అహంకారము ఎట్లు తొలగిపోయినవి—ఇది కథయందలి మిగతా కలాపము.

దర్శకుండు వివిధ పాత్ర పోషణలో చక్కటి నేర్పును చూపెననుట అతిశయోక్తికాదు. గుణసుందరిగా శ్రీరంజని భక్తి, కరుణ రసము లొలికిస్తూ చక్కగా నటించినది. దైవాధీనం పాత్రలో శివరావు హాస్యము పట్టుపగ్గాలు లేకుండా ఉన్నప్పటికీ, దైవాధీనము పైకి కనపడుచున్న వికలాంగుండుగాక, ఎవరో మహావ్యక్తియనే సూచనలు మొదటినుండీ కన పడుచుండుటచే, యీ హాస్యమును సంతోషముతోనే ప్రేక్షకులు భరిస్తారు. పెద్ద అల్లుండ్రైన హారమతి, కాలమతుల పిరికితనము మూర్ఖత్వము, చేతకామి, నవ్వు పుట్టిస్తుంది. అంజనము, మహేంద్రమణి అన్వేషణ, యక్షకన్యలు, బ్రహ్మ రాక్షసి, ఎరుకల గూడెం, ఎలుకలు, ఎలుగుబంటె—కావలసినంత జానపద వాతావరణం—ఆ వాతావరణమునకు తగిన చక్కటి భావం, భాష, రాగం—అన్నీ అనువుగాగల గానం—దర్శకుండు,అతి నేర్పుతో, ప్రేక్షకులను, మూడుగంటల సేపు, యీరస పూరితమైన వాతావరణలో ముంచి లేవనెత్తగల చిత్రమును తీసెననుట అతిశయోక్తి కానేరదు.

★

"నీవు లేకుండా నేనుతీరము జేరను చెల్లీ. నీవు ఎక్కడున్నావూ" అంటూ పడవ మునిగినవైపు యీదుచున్నాడు సుందరుడు. బ్రద్దలైన పడవకు జెందిన కఱ్ఱలు పలకలు స్వేచ్ఛగా తేలిపోతున్నాయి. ఒక పలక కంటిపెట్టుకొని యెవరో తేలిపోవుట చూచాడు. దగ్గరకు వెళ్ళి పరిశీలించి చూడ ఒక స్త్రీమూర్తి కొంగుతో పలకకు జుట్టుకొని తేలుచున్నది.

"దేవుడు దయామయుడు చెల్లీ. నా ప్రేమ ఫలించింది. నిన్ను పిన్నికియిచ్చే అవకాశం భగవంతు డిస్తాడనుకోలా" అంటూ క్షీణించిన స్వరముతో తీరానికేసి బయలు దేరాడు సుందరుడు. సముద్రుడు శాంతించాడు. పలకను లేని ఓపిక దెచ్చుకొని ముందుకు త్రోసుకొంటూ వచ్చుచున్న సుందరుని గుర్తించారు తీరానప్రజలు. బిడ్డలరాకను చూచారు తల్లులు. దయచూపిన ఒక అల వారిని తీరము జేర్చినది. పరుగు పరుగునజేరి పలుకరించారు గాని యేమున్నది! పడవ మునిగినపుడే శ్యామల ప్రాణం అన్నయ్యకు జెప్పకుండా వెళ్లిపోయింది. 'కళ్లువిప్పి చూచాడు సుందరుడు. తానిచ్చిన చిన్న బొమ్మను మెడలోని గొలుసులో వేసుకొనియున్నది. ఆ బొమ్మను ఒక చేతితో పదిలముగా బట్టుకొని రెండవ చేతిని పలకమీద ఆనించి నిద్రబోవుచున్నది తనముద్దుచెల్లెలు. రెండశ్రుబిందువులు రాలాయి పాపము యువకుని కళ్ల నుంచి. ఇంతలోనె "ఇంకేమి చెల్లాయిరా నాయనా" అన్న మాటలువినవచ్చాయి. "చెల్లాయి మనలను మోసము జేసి వెళ్ళిబోయిందిరా తండ్రీ" అన్నారు మరల.

"అమ్మా! చెల్లీ!" అంటూ సుందరుని ప్రాణం శ్యామలను వెదుకుచూ బయలు దేరింది.

వారి అమరప్రేమనుచూచి లోకం నీరైపోయింది. భగ్నహృదయులైన ఆ తల్లులు వారికి సమాధులు గట్టించారు. శోకమూర్తులై వాటివద్దనె కాలక్షేపంజేసి ఒకనాటికి వారి ముద్దుబిడ్డలను జేరారు. వారుబోయారుగాని ఆ మధురప్రేమ చిహ్నంగా ఆ సమాధులే మిగిలాయి. క్రూర సముద్రుడు యిప్పుడు దుఃఖిస్తూ కెరటాల కన్నీటితో వారి పాదాల కభిషేకము జేయుచున్నాడు.

జీవితోత్సాహము

శ్రీమతి అ. గిరిజగారు

లక్షణమైన కాపురానికి హాయిగా నవ్వగలగటం, పరస్పర సహానుభూతి అన్నవి దోహదము చేయగలవే కాని అసలు కాపరాన్ని నిలబెట్టేది, కాపరానికి ప్రాణమువంటిదీ జీవితోత్సాహమేనని చెప్పక తప్పదు. మానసిక వైకల్యం లేని ప్రతిజీవి ఆనందాన్ని అభిలషిస్తుంది. సర్వ సౌఖ్యాలకు సంతోషము ప్రధాన లక్షణము. జీవితంలో పొందగలిగినంత ఆనందాన్ని సాధించి అనుభవించటంకంటె కోరతగిన పరమావధి మరొకటి లేదు. కుమిలిపోయే వ్యక్తిని లోకం మరింత కుంగతీస్తుంది. ఆనందాన్ని వెదజల్లే వ్యక్తిని చూసి లోకం కూడ ఆనందిస్తుంది.

ఆనందానికి దారితీసేది ఆసక్తి, నిస్పృహకు దారితీసేది నిరుత్సాహం. శారీరకంగాను, మానసికంగాను, చైతన్యంకలగటానికి ఆసక్తి తోడు పడుతుంది. నిత్య జీవితాన్ని మార్పులేని రోకంటి పాటగా తయారు కానీయకుండ, చేసే ప్రతి పనిలోను ఒక కొత్త లావణ్యాన్ని, ఒక చెప్పలేని వుత్సాహాన్ని ఆసక్తి వ్యక్తం చేస్తుంది. ఆసక్తి అడుగంటితే బ్రతుకే బరువవుతుంది. కష్టాలను ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనే ధైర్యములేక జీవితం నీరు కారిపోతుంది.

కొందరు ఏ పనిచేస్తున్నా ఆడుకుంటున్నట్లే ఉంటుంది. ప్రతిదీ సులువుగా నెరవేరినట్లే కనపడుతుంది. మామూలు దినచర్యలో విసుగుకు బదులు వుత్సాహం కనిపిస్తుంది. పసిపిల్లలను పెంచటములో, గృహకృత్యాలు నెరవేర్చటములో ఇంటిని అలంకరించటములో, తమను అలంకరించు కోవటములో ఒక విధమైన శ్రద్ధ కనిపిస్తుంది. వీటన్నింటికి మూల కారణం జీవితములో ఉత్సాహమే. జీవితంలో ఆసక్తి ఉత్సాహము లేనివాళ్లు ఏ పనిచేసినా భారంగా కనిపిస్తుంది. ఏ పనిచేసినా నా కోసం కాదు లోకం కోసమే అన్నట్లు ఎబ్బెట్టుగా ఉంటుంది. వెంట కొంతమందివుంది అడుగడుగుకు శ్రద్ధ తీసుకుంటు వాళ్ళ సౌఖ్యం కలిగించు కోకపోతే ఎక్కడ వున్నావే గొంగడీ అంటే వేసిన చోటనే ఉన్నానన్నట్లు పడివుంటారు. అటువంటి జీవితం దుర్భరమనిపిస్తుంది. జీవితంలో ఆసక్తి మానవ జీవితాన్ని యిట్లా తారుమారు చేయగలదు.

జీవితోత్సాహం లేనివాళ్ళ జీవితాలు వ్యర్థం అయిపోతూ ఉంటయ్. వాళ్లు ఏ విషయం మీదా ఒక నిర్ణయం చేసుకోలేక Hamlet మోస్తరుగా భగ్న జీవులవుతారు. జీవితంలో వచ్చే సదవకాశాలను జార విడుచుకుంటారు. గమనించే లోపలే అవకాశం దాటి పోగలదని గుర్తించలేరు. జీవితోత్సాహం లేనివాళ్లు ఒక అంటు వ్యాధివంటి వారు. తమకు జీవితంలో ఆసక్తిలేక జడత్వము వహించి ఒక చోటు కూర్చోవటమే కాక కుటుంబములోని యితరుల వుత్సాహం మీద కూడ నీళ్ళుచల్లుతారు. అణచపడిన ఉత్సాహం వికృత రూపం తాలుస్తుంది. సహజ లావణ్యం పోయి ఆ జీవితాలే మొద్దుబార వలసివస్తుంది. చివరకా సంసారంలో సహజ సంతోష సౌఖ్యాలు, మనసులకు తృప్తి అనేవి లేక అది యిల్లుగానే కనపడదు. సత్రానికీ, మఠానికీ మధ్యస్థానం వహిస్తుంది. అంతకంతకి సంసారంలో పరస్పర ముభావము విరక్తి ఎక్కువయి చివరకు పరస్పర అభిమానము ఆత్మీయత కూడ నశించిపోతయ్. అందువల్ల సంసారము ముచ్చటగా సలక్షణంగా వుండాలంటే కుటుంబములో వుండే ప్రతి ఒక్కరు జీవితోత్సాహం కలిగి ఉండాలి.

సంసారములో ఆనందము వుండాలంటే ఇంట్లో ఒకరినొకరు చక్కగా అవగాహన చేసుకోగలిగి వుండాలి. ఒకరి తత్వ మొకరు సరిగా తెలుసు కోవాలని ప్రయత్నం చేస్తేనే ఒక్కొక్కప్పుడు అసాధ్యంగా కనిపిస్తుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో ఎదటి వాళ్ళను ఏ విధమైన ఆత్మీయత, సహానుభూతి, విశ్వాసము లేకుండ చూశామంటే వాళ్ళ చర్యలు ఎంతో వింతగాను, విపరీతంగాను కనుపించుతయ్. కుటుంబములో తమను యితరులు సరిగా అర్థం చేసుకోవాలన్న ఆసక్తి, ఇతరులను తాము సరిగా అవగాహన చేసు

కోవాలన్న శ్రద్ధలేకపోతే ఎవరు మిత్రులో ఎవరు శత్రువులో ఎవరు నిజంగా శ్రేయస్సును కోరేవాళ్ళో ఎవరు శుష్కప్రియాలు చెప్పేవాళ్ళో అంతు పట్టదు. జీవితములోవచ్చే సమస్యలన్నిటిని పరిష్కరించుకొని సుఖమయంగా చేసుకోవాలంటే వీలయినంత హాయిగా జీవించాలన్న ఇచ్ఛ—సంపూర్ణ జీవితోత్సాహం వుండాలి.

లక్షణాయుక్తమైన ముచ్చటైన కాపురములో సర్దుబాటుకు చాలా ముఖ్యతవున్నది. ఉమ్మడిగా వుండే మన హిందూ సంసారాలలో తలిదండ్రులు, కొడుకులు కోడళ్లు, కూతుళ్లు అల్లుళ్లు, మనుమలు మనుమరాళ్లు యింకా బంధువులు, ఎందరో వుంటారు. ఇంతమంది కలిసి వుండే చోట సర్దుబాటునేది ఎంత అవసరమో చెప్పనవసరము లేదు. సర్దుబాటు ఎంతవుంటే అంత శాంతము, ఐక్యత ఆ యింట్లో వుంటయ్. కాని యీ సర్దుబాటు కూడ జీవితోత్సాహానికి కూతురే. జీవితంలో ఆసక్తివుంటేనే తప్ప చిన్న చిన్న హెచ్చు తగ్గులను పొరపాట్లను సర్దుకు పోదాము, సరదాగా రోజులు గడుపుదాము అనే తలంపు కలుగదు. నిరుత్సాహంగా కాలము గడిపేవాళ్లు మనకెటు జరగబోయే మంచి, కలగబోయే ఆనందములేవు, ఇతరుల మనసుకు ఎట్లావుంటే యేమనే దురూహతో నిరాశా ప్రేరితమైన స్వార్థంతో దురుసుగా పెళుసుగా మాట్లాడుతూ, యితరివాళ్ళను అనవసరంగా నొప్పిస్తారు. జీవితంలో వుత్సాహము, పరిపూర్ణమైన ఆసక్తి వున్నవాళ్ళే తాము ఆనందిచుచూ యితరులను ఆనంద పరచాలని చూస్తారు. ఇంటిని స్వర్గ తుల్యంగా చేస్తారు. ప్రతి వారితోను కలుపుగోలుతనంగా వ్యవహరిస్తారు. వితరణ, విచక్షత ఎక్కువగా వుంటాయ్. అందువల్ల ఇతరుల కష్టసుఖాలను తెలుసుకునే అవకాశం ఏర్పడి జాయలా పాయలాగా మసల గలుగుతారు. ఇదే క్రమంగా సంఘసేవకు దేశసేవకు దారితీసి కృతార్థులు కావటానికి వీలవుతుంది. జీవితాశక్తి లేక పోతే మనసు సంకుచిత మవుతుంది. చేయగల పరోపకారం లేక పోగా ఈర్ష్య, దుస్వహనం మొదలయినవి కూడ ప్రాప్తించుతయ్. ఆసక్తివుంటే ఆనందం అందుబాటులోకి వచ్చి తీరుతుంది. ఆ ఆసక్తే లేక పోతే ఇప్పుడు సౌఖ్యము వుండదు సరిగదా మున్ముందు కూడ అటువంటి అవకాశం సంభవించదు. జీవితోత్సాహం లేని వాళ్ళకు యే ఉత్సుకత, ఆశ, ఆరాటము వుండవు. ఆశ అనేది ఒక జ్యోతివంటిది. ఆ జ్యోతే ఆరిపోతే జీవితమే అంధకారమవుతుంది. దీపమే లేని యింట్లో కాపురమెట్లా చక్కదిద్దుకొనగలం? ఒక యింట్లో నలుగురు వుండి ఆ నలుగురు జీవితోత్సాహంలేని వాళ్ళైఅయి, పరస్పర సహానుభూతితో ఒకరిని చూసి ఒకరు నీరు కారిపోయినా ఆ సంసారములో సుఖమువుండదు. చూడ ముచ్చటగావుండదు. లేదా వాళ్ళకు నిజంగానే మనసులో వుత్సాహము ఆసక్తి లేక పైపైకి నవ్వుతు మాట్లాడుతు కాలక్షేపము చేస్తున్నా అతుకుపెట్టినట్లు ఆ నడవడి అసహజంగా వుంటుందే కాని సహజమైన హార్దిక సుఖము ఆనందము వుండవు. జీవితోత్సాహం లేనివాళ్లు ఎప్పుడు వ్యాకులంగా చికాకుగావుంటాన వారి ఆరోగ్యముకూడ సరిగావుండదు. మనసుకు సరియైన వ్యాపకమువుండి మనసు సరియైన సహజ మార్గాన పనిచేస్తున్నప్పుడే శరీరంకూడ సరిఅయిన ఆరోగ్యస్థితిలో వుంటుంది. మానసికంగాను శారీరకంగాను తాము సుఖపడుతు, యితరులను సుఖపెడుతు తన సంసారాన్ని లక్షణా యుక్తమైన ముచ్చటైన కాపురంగా చేసుకోవాలంటే ప్రతి మానవుడికి కొంతయినా జీవితోత్సాహం, జీవితంలో ఆసక్తి, తప్పని సరిగా వుండి తీరాలి. గత్యంతరము లేదు.

[ఆలిండియా రేడియో సౌజన్యముతో]

శ్రీమతి పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారు

శ్రీ అమృతానంద గురుజయింతి సందర్భమున, ది 15-11-49 న, కాకినాడ పురవాసినియు, బహుగ్రంథకర్త్రియు, సావిత్రిపత్రికా సంపాదకురాలునగు, శ్రీమతి పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబ గారిని "కావ్య కళా విశారద "యను బిరుదముతోను రజతపాత్రముతోను, శ్రీ తిరుపతి త్రిలింగవిద్యాపీఠము వారు సన్మానించిరి.

※ ※ ※

వీరు ఆర్వేల నియోగి కుటుంబములో ప్రమాది నామ సంవత్సరమున జన్మించిరి. తండ్రి నీలాచలముగారు. తల్లి అగ్గమాంబ. వీరికిరువురు తమ్ములును, ఇరువురు చెల్లెండ్రును గలరు. సంతానవతులు. ఒక కుమార్తెయు కుమారుడును గలరు. అందరు విద్యాభిరుచి నెఱిగిన వారే. "విమర్శాదర్శక" బిరుదము నందిన కీ. శే. నడకుదీటి వీరరాజు పంతులుగారు వీరి మేనమామగారు. వేంకట పార్వతీశ్వర కవులలో వేంకటకవిగారు వీరికి బుట్టినింటి కుటుంబములోని వారు. వారు చిన్ననాటినుండియు, నాటపాటలలోను, విద్యాగోష్ఠియందును, వీరితో మెలగిన వారు. వీరి మాతామహులను ప్రపితామహులును అమూల్య గ్రంథ రచయితలు. వీరి మాతామహుల చరిత్రము వీరేశలింగము పంతులుగారి కవుల చరిత్రలో "నడకుదిటి రామనకవి "అను శీర్షికతో ప్రకటితమయ్యెను.

వీరి విద్యాసక్తికి గారణము పూర్వ జన్మ సంస్కారమే గాక, కుటుంబ పండితుల ప్రోత్సాహము కూడనైయుండెను. వీరీ లోకమున జేసిన సేవకు వీరి భర్తగారి ప్రోత్సాహ మత్యధికము. భర్తగారియొక్కయు, మేనమామగారి యొక్కయు శిక్షణా దోహదమే, వీరి విద్యాలతకు బ్రాకైనది. వీరి రచనను గురించి చెప్పుకొనవలెననిన వీరికి గవితాధోరణి పది పదునొకండు సంవత్సరముల ప్రాయములోనే లభించినది. ఆ చిన్నతనములో వీరు రచించిన చిన్నచిన్న రచనలు వీరికుటుంబములోని పెద్దలధికముగా మెచ్చుకొను చుండెడి వారు. ఆడువారిని జదివించు నభ్యాసమానాడు తక్కువ కావున వీరికి బాఠశాల శిక్షణ మేమాత్రమును లేదు కాని కుటుంబ పండితుల సహవాస మూలముననే విద్యాభివృద్ధి లభించినది. చిన్ననాటినుండియు వాఙ్మయ పరిశీలనము వీరి కలవాటు. ఆ సమయమున నీమె పదునేడవ సంవత్సరమున ప్రబంధ శయ్యలో "మహిళా కళా బోధిని "అను పద్యగ్రంథము నొకదానిని రచించిరి. అది యప్పటి యాంధ్ర పండితుల సదభిప్రాయములను బొందినది. తరువాత వీరి రచనలలో నమూల్యములైనవి గద్యములలోనైననేమి, పద్యములలోనైననేమి, అనువాదములలోనైననేమి, నీతిపదములు, సతీ ధర్మములు, యోగేశ్వరి, అన్నపూర్ణ, జడభరతుడు, చైతన్య స్వామి, వామన పురాణము, సత్కథావల్లరీ, మంగళ హారతుల శతకము, స్త్రీ నీతిగీతములు మున్నగు పొత్తములు. వీరు వంగ భాషలోను హిందీ భాషలోను గూడ కృషి జేసిరి.

ఒక్క గ్రంథ రచయితయేగాక వీరు స్త్రీవిద్యా విషయమున గొప్ప సంఘ సంస్కారిణియు గూడనై యుండిరి. ఆంధ్రదేశములో మొట్టమొదట స్త్రీ సమాజమును స్థాపించినదీమెయే. కాకినాడలో వీరిచే స్థాపింపబడిన విద్యార్థినీ సమాజమే శ్రీమతి బాలాంత్రపు శేషమ్మగారి యాజమాన్యమున నేటివరకు స్త్రీ సంఘమున కమూల్యమగు సేవ జేయుచున్నది. ఆంధ్రదేశములో మొట్ట మొదట స్త్రీల పత్రికను (సావిత్రి) 1500 మంది చందాదారులతో అతి జయప్రదముగా 1914 మొదలు 16 వరకు సాగించినది వీరు. అఖిలాంధ్రమహిళా సభయను గొప్ప స్త్రీసభను నెలకొల్పి, వేయిమంది స్త్రీలతో మూడు దినములు జయప్రదముగా సభను జరిపించిరి. ఆంధ్రదేశములోని దూరస్థలములగు ననేక ప్రదేశములనుండియు ననేక నారీరత్నములీసభకు సమావేశమైరి. మన యాంధ్రదేశమున స్త్రీల గొప్ప సభలో మొట్టమొదటి సభయిదియే. 1911 వ సం॥ ఏప్రిల్ మాసమున శ్రీమతి కళ్లేపల్లి వేంకటరమణమ్మగారి అగ్రాసనాధిపత్యమున నీ సభజరిగినది. ఈ సభగావించి దేశమంతటను వీరి

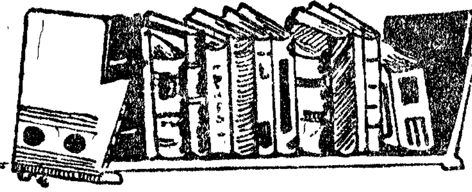
శ్రీమతి పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారు

నామము ప్రతి ధ్వనించునట్లు చేసికొనిరి. ఆస్సాములో, హైదరాబాదులో, బందరులో, విజయనగరములో, గుంటూరులో, మదరాసులో జరిగిన పెక్కు మహిళా సభలకు వీరు అగ్రాసనాధిపతి. కలకత్తాలో జరిగిన అఖిల భారత మహిళా సమావేశమున ఉపన్యాసకురాండ్రలో వీరొకరు. మధుపద్యయము, అమూల్యము మున్నగు ఖండ కావ్యములు, అనేక విడిపద్యములు, పాటలు మున్నగునవి వీరు రచించిరి.

1926 వ సంవత్సరమున భర్తవియోగము వీరికి గలిగినది. నాటినుండియు వీరు నిరుత్సాహులై భాషాసేవయు, సంఘ సేవయు జేయగల సమర్థతను గోల్పోయిరి. తరువాత వీరు స్త్రీ సమాజములలో పని చేయుటయు, గ్రంథ రచనయు తగ్గించుకొని ఆధ్యాత్మిక విచారములో ప్రశాంత జీవనమును గడుపు చున్నారు.

గ్రంథసమీక్ష

మో. క. గాంధీశతకము

గ్రంథ కర్త: చాల్లేటి నృసింహ శర్మ కవి.

ప్రచురణాలయము: ప్రకాశ ముద్రాక్షరశాల, సూర్యాపేట, వెల—0-4-0.

ఇది పద్యరూపముగ, మో. క. గాంధీ జీవితమంతయు, అంతమయే వరకు శీర్షికల క్రింద వెలువడినది. ఈ శతకము కందపద్యములలో వ్రాయబడినది. శైలి లలితమై చదువుటకెంతయు ఇంపుగను వుత్సాహముగ్గను నున్నది. ఇందు కాంగ్రెస్ చరిత్రను సంగ్రహముగా వర్ణించుచు, మన రాజకీయ చరిత్రయే వర్ణించబడి, గ్రంథాంతమున మహాత్ముని జీవితమునకు సంబంధించిన తారీఖులు, వివరాలు ప్రచురింపబడినవి. ఇందు పద్యములు ఒక దానినిమించి మరొకటి యున్నది. మచ్చునకు ఈ దిగువ పద్యము చూడుడు.

క. భారీధోవతి కట్టక
మూారెడు గోచియయె మేలు, మునుగులుగాగన్,
జారిజితో భాషించిన
కారుణ్యాంబోధి! మో. క. గాంధి మహాత్మా!

*　　　*　　　*

మనోహరం

మూలం: సీత అనువాదం: బి. విశ్వేశ్వరావు. బాబూ కార్యాలయం—కతిడ్రల్—మదరాసు 6. వెల 0-2-0

మనోహరం ఇది బాల బాలికల కోసం ప్రచురింప బడిన 30 పేజీల చిన్న పొత్తము. ముఖచిత్రం చక్కని రంగులలో నున్నది. ఇందలి కథ మంత్రియొక్క కుట్రతో రాజుని చంపి రాజకుమారుల ముగ్గురిని పరాయిదేశమునకు వెడల కొట్టుట, రాజకుమారులు వారిపంతము, పౌరుషము పై రాజ్యమును మరల సంపాదించుట. ఇందు అచ్చు తప్పు లెక్కువగ నున్నవి.　　　—రా. లక్ష్మి.

*　　　*　　　*

నిట్టూర్పు

రచయిత: డాక్టరు రాంబాబు ఏలూరు. వెల 0-12-0 అణాలు.

ప్రతులకు: డాక్టరు రాంబాబు, ఏలూరు.

మానవులమై పుట్టిన పిదప జీవితంలో ప్రతివారు కష్ట సుఖాలలో భాగం పంచుకో వలసిందే. కేవలం ఒక్క నిరుపేదల జీవితమే కష్టతరమైనదని అనుకోగూడదు. నిరుపేదలు కష్టాలను అనుభవించారంటే అది వారి ఆర్థిక పరిస్థితులవలన, వారికి సమాజంలో సమానత్వం లేక పోవుటచేత కాని గొప్ప మేధావులు, చక్రవర్తులు, రాజకీయవాదులు, మహాపురుషులు సహితం బాధలను అనుభవించారంటే దానిలో అర్థం మనకు బహిరంగంగా తెలియదు. పేదల విషయాల్లో అతి తేలికగా ప్రపంచానికి తెలుస్తుంది. కాని పైన ఉదహరించిన వారి విషయాల్లో ప్రపంచంలో స్థానము ఉండదు. కనుక ప్రతివ్యక్తి తన జీవితంలో విషాదాంత సంఘటనలు లేని జీవితం జీవించలేదు. విషాదాంతంలో ఉండే మహాశక్తి వలననే మేధావులు చక్రవర్తులు మహాపురుషులు అత్యున్నత స్థితికిరాకలిగినారు.

"నిట్టూర్పు" ఏడు విషాదాంత నాటికల సంపుటి. చక్కని భావాన్ని తెలియజేసే ముఖచిత్రంతో వెలువడినది. ఈ నిట్టూర్పునందు తాజమహాలు, పాలదొంగలు, అగ్నిగుండం, రక్తసముద్రం, దీపస్తంభం ఊగులాడు తోంది, ఒక పగలు+ఒక రాత్రి=అంధకారం, నిండుకుండ తొణికింది, మహాకవి జాన్‌కీట్సు, అనే ఏడువిషాదజీవిత ఘట్టాలను తీసుకొని రచయిత చక్కని భావాలు చక్కని భాష ఉపయోగించి వ్రాశారు. తాజమహాలు, అగ్నిగుండం, రక్తసముద్రం ఒక పగలు+ఒక రాత్రి = అంధకారం, మహాకవి = జాన్ కీట్సు అనే నాటికలు చదువవలసినవి. తాజమహాలు నాటికలో విప్రయోగి భార్య వియోగజీవి, తన అత్యంత ప్రేమ స్మృతి చిహ్నంగా ఉండుటకుగాను బూడిదతో చక్కని మహాలు నిర్మిస్తాడు. ఆ మహాలు భార్యా వియోగియైన షాజహాన్ చక్రవర్తిని ఆకర్షించుటచే యమునా తీరమున

పాలరాతిమహలు నిర్మింపబడుతుంది. తాజమహలు సృష్టి కర్త, నిర్మాతలు, ఇద్దరు సతీవియోగులే. విషాదాంతమైన జీవితాలను ఒకరు వస్తుపూర్వకముగా సృష్టించి మహా చక్రవర్తికి దానంచేసి ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచుటకు సహాయ పడినాడు.

మహాకవి జాన్‌కీట్సు జీవితంలో విషాద జీవితాన్ని అద్భుతంగా చిత్రించారు. కీట్సు మహాకవి మరణ శయ్యపై బాధపడుచున్న సోదరునిపైనున్న ప్రేమ తన్ను తృణీకరించిన తన ప్రేయసీ ఫేనీయందుండే ప్రేమలతో బాధ పడతాడు. సోదరుడు మరణిస్తాడు. కాని ప్రేయసి కీట్సు మనస్సుకు శాంతి నివ్వలేదు. అతనిని ప్రేమించ లేనని చెప్పి అసలే గాయపడిన హృదయాన్ని రెచ్చగొట్టి వెళ్ళి పోతుంది. దానితో అతడు జీవితంలో తన తమ్ముని మ్రింగిన క్షయ వ్యాధికి గురియై మరణిస్తాడు. అది కీట్సు విషాదాంత జీవితం.

"పాల దొంగలు" అనే నాటికలో అస్వాభావికత ఉన్నది. రచయిత ప్రతినాటికలోను భావాలను భాషనే కాకుండా ప్రేయసీ ప్రేమ, కళాసేవ, వేదాంతం, సోదర ప్రేమ, ధనికవర్గానికిలోనై పేదలుపడే బాధలు, కామానికి లొంగి విపత్తు తెచ్చుకున్న మానవుల జీవితం మొదలైన చక్కని సమస్యలను తీసికొని నాటికలను తయారు చేశారు. అచ్చు చక్కగా నున్నది. కాని అక్కడక్కడ అచ్చులో పొరపాట్లున్న వి.ని ట్టూర్పు ప్రతివారు చదువవలసిన గ్రంథం.

—జి. ప్రభ.

కొవ్వూరు సంస్కృత బాలికా పాఠశాల

11-12-49 ఆదివారము సాయంకాలము 4 గం. 20 ని॥లకు మదరాసు గవర్నరు సతిగారైన శ్రీ భావనగర్ మహారాణీవారు కొవ్వూరు "సంస్కృత బాలికా పాఠశాల"ను దర్శించిరి. ఆ సందర్భమున ఏర్పరచిన స్వాగత సభలో పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయిని, వారికి పూల మాలను వేసి "స్వాగతపత్రము"ను సమర్పించిరి. పాఠశాల బాలికలు సంస్కృతములో "శాకుంతల" నాటకమందలి చతుర్థాంకమును ప్రదర్శించిరి.

నాటక ప్రదర్శనము చక్కగా నున్నదని, శ్రీ భవనగరు మహారాణీగారున్నూ, వారితో వచ్చిన శ్రీమతి అమ్మన్న రాజాగారూ, తదితరులున్నూ ప్రశంసిస్తూ, సంతోషించిరి.

జాతీయ గీతా గానముతో సభ ముగిసినది.

— వేదవల్లితాయారమ్మ

అమృతాంజనము

గాని,

" యధాయధా.... ....కాళీధవళత్వ శంకయా."

అమృతాంజనమా ! నీ కీర్తిముల్లోకములను దెల్పఁజేయు పూనికతో పెరుఁగు చున్నప్పుడెల్లను, నా నల్లని ముంగురులు, దెల్లబడునేమోయను భయముచే నా హృదయము మిక్కిలి పరితాపమొందుచున్నది సుమా !!!

Edited and published by G. Durgabai, M.A., B.L., at the Andhra Mahila Sabha, Mylapore, Madras,
Printed by M. Satyanarayana at the H. Prachar Press, 12, Thanikachalam Chetty Road, T'Nagar, Madras

ఆంధ్రమహిళా సభ

మైలాపూరు — మదరాసు

మహిళా విద్యాలయము : హిందీ, కాశీవిద్యాలయపు ఎడ్మిషన్, ఇంటర్మీడియెట్ పరీక్షలు, నృత్యము, గానము.

పారిశ్రామిక విద్యాలయము: కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీ, ఉల్లు అల్లికలు, నూలువడకుట, చేనేత పరిశ్రమలు.

టెక్నికల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ : స్త్రీలకు, టైపు, షార్ట్‌హాండ్ తరగతులు.

మహిళామందిరము : స్త్రీవిద్యార్థినులకు వసతిగృహము.

ఆంధ్రమహిళ : స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తికై నడుపబడుచున్న సచిత్రమాసపత్రిక.

నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయము, ఉచిత పఠనమందిరము, క్రీడా, క్లబ్బు శాఖలు.

సభ్యురాండ్రుగా జేరి యీ జాతీయసంస్థను పోషించండి.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారి పార్కు తెలుగు సమావేశములో ఆంధ్రమహిళాసభ సభ్యురాండ్రు.

Wrapper printed at Ananda Press, Madras.